

Ympäristöesteettinen lähestyminen oppilaitoksen tilasuunnitteluun

Opinnäytetyö / Mantsinen Anu
Savonia-ammattikorkeakoulu / Muotoilun koulutusohjelma
Sisustusarkkitehtuuri ja kalustemuotoilu
KUS11SM / Kevät 2015

Koulutusala: Kulttuuri

Koulutusohjelma: Muotoilun koulutusohjelma

Työn tekijä: Anu Mantsinen

Työn nimi: Ympäristöesteettinen lähestyminen oppilaitoksen tilasuunnitteluun

Päiväys: 11.05.2015

Sivumäärä/liitteet: 68/7

Ohjaajat: Heikki Nevalainen, Sirpa Miettinen

Tiivistelmä:

Opinnäytetyössä käsitellään ympäristö- ja kokemusestetiikkaa. Aiheet selventävät kysymystä mitä on ympäristö ja kuinka se vaikuttaa kokijalleen.

Kokemusestetiikan teoriaa sovelletaan tilasuunnitteluun. Tilasuunnitteluprosessi on kohdennettu oppilaitosympäristön suunnitteluun Savonia-ammattikorkeakouluun, Opistotien kampukselle Kuopioon. Suunnittelun työvälineenä käytetään estetiikkastrategiaa, joka perustuu teoriaan kokemusestetiikasta. Loppulisena ratkaisuna esitetään suuntaviivat, jotka tilasuunnitteluprosessissa tulisi ensisijassa huomioida suhteessa kyseisen instituution arvo- ja toimintaperiaatteisiin.

Avainsanat:

Estetiikka, ympäristö, kokemus, arkkitehtuuri, estetiikkastrategia, tilasuunnittelu, opiskelijakampus, suunnittelun arvot

Field of Study: Culture

Degree Programme: Degree in Design

Author: Anu Mantsinen

Title of Thesis: Environmental Aesthetic Approach to Interior Design Process Targeting to Educational Institution

Date: 11.05.2015

Pages/appendices: 68/7

Supervisors: Heikki Nevalainen, Sirpa Miettinen

Abstract:

The main focus in thesis is to get insights from field of environment aesthetic and aesthetic experiences. The main question is about what is environment and how we are influenced by that.

These theories are applied for interior design process. Interior design process is targeted to design environment for students in Savonia University of Applied Sciences in Oripää, Kuopio. As a planning tool for design there is used aesthetic strategy which is based on the theory of aesthetic experiences. The final solution is presented as guidelines which elements should be pointed out in interior design process in this certain context.

Keywords:

Aesthetic, environment, experience, architecture, aesthetic strategy, interior design, student campus, design values

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT

SISÄLLYSLUETTELO

1. Käsitteet	8	9. Ratkaisu	49
2. Alkusanat ja tavoitteet	9	9.1 Psykologinen kokemus	51
3. Johdanto	10	9.2 Sosiaalinen kokemus	52
4. Kohteena ylemmän asteen oppilaitos	12	9.3 Kulttuurinen kokemus	54
4.1 Savonia-ammattikorkeakoulun Opistotien kampus	13	10. Ehdotus	56
5. Välineenä ympäristöestetiikka	17	10.1 Arkkitehtoninen kokonaisuus	56
5.1 Hyvä ympäristö	18	10.2 Siivu sitoutumisen estetiikkaa	56
5.2 Estetiikka, ympäristö ja kokeminen	19	10.3 Tyhjä tila -konsepti	58
5.3 Ympäristön laiminlyöminen	21	10.4 Yhteisötaiteen potentiaali	60
5.4 Reuna-alueista sosiaaliseksi tilaksi	22	11. Yhteisötaiteen avulla identiteetin rakentajaksi	62
5.5 Rakennustaiteellinen näkökulma	24	12. Arivointi ja kritiikki	64
5.5.1 Yleisesti rakennustaiteesta	24	12.1 Henkilökohtaiset tavoitteet	64
5.5.2 Rakennustaiteen tarkoitus	25	13. Loppusanat	65
5.5.3 Muodon ja olemuksen arkkitehtuuri	25	Lähteet	66
6. Savonian Opistotien kampusympäristö	26	Kuvalähteet	68
7. Estetiikkastrategian esittely	29	Liitteet	
8. Kokemusestettinen arviointi estetiikkastrategian mukaan	34	Liite 1 Muistiinpanot	69
8.1 Fysiologinen kokemus	35	Liite 2 Estetiikkastrategiakaavio	75
8.1 Psykologinen kokemus	36		
8.2 Sosiaalinen kokemus	40		
8.3 Kulttuurinen kokemus	44		
8.4 Kokemus ja arvot - yhteenveto	46		

1. Käsitteet

Keskeisinä käsitteinä opinnäytetyössäni toistuvat ympäristö, estetiikka, kokemus ja rakennustaide.

Käsitteistä yhdistyy **ympäristöestetiikka**, joka tutkii ympäristökokemuksia eli kokemuksia ympäristöstä ja niiden vaikutuksia ympäristökokemuksen vastaanottajille. Ympäristöestetiikka jatkuu yhä ympäristökokemuksiin arkkitehtonisessa tilassa eli **rakennustaiteellisiin kokemuksiin**.

Yksinkertaisimmillaan kyse on **kokemusestetiikasta**, jonka avulla puolestaan selvennän kokemisen eri tasoja. Kokemusestetiikkaan perustuu **estetiikkastrategia**, joka toimii työvälineenä erotella, arvioida tai suunnitella kokemuksellisuutta ja sen tasoja suhteessa kokemuksen vastaanottajaan.

2. Alkusanat ja tavoitteet

Mitä on ympäristö ja kuinka sen koemme, on keskeinen kysymys opinnäytetyöni taustalla. Kysymykseen vastaamiseen olen käynyt läpi laajan materiaalin kirjallisuutta ympäristöestetiikasta. Laajasta materiaalista opinnäytetyöni punaiseksi langaksi valikoitui yksi kokoomateos; Ympäristö, arkkitehtuuri ja estetiikka (toim. Haapala, Honkanen, Rantala 2006). Kokoomateos pohtii kysymystä omaan alaani, tilasuunniteluun, liittyen.

Ympäristöestetiikan avulla tavoitteenani on hahmottaa ympäristöesteettisiä vaatimuksia, mikä lisää ammattillista pätevyyttäni tilasuunnittelijana. Tavoitteenani on saada ote ympäristöestetiikasta ja kokemusestetiikasta siten, että voin tulevaisuudessa hyödyntää niitä työkaluina tilasuunnittelussa ja tiedostaa tuottamieni tilakokemusten vaikutuksia ja seurauksia.

Aiheeseen olen tutustunut hieman aiemmin vaihtojaksollani Tanskassa, Kööpenhaminassa koulussa *KEA Copenhagen School of Design and Technology* syksyllä 2014. Tuolloin aiheena oli yleisesti kokemusestetiikka ja sen hyödyntäminen. Nyt sovellan Tanskassa oppimaani suhteessa omaan erikoistumisalaani, tilasuunnitteluun. Laajennan tietämystä sekä sovellan teoriaa Savonia-ammattikorkeakoulun kampusympäristön tilasuunnitteluun.

3. Johdanto

Opinnäytetyöni keskiössä ovat kokemus- ja ympäristöestetiikkaan tutustuminen sekä sen hyödyntäminen tilasuunnittelussa. Nämä käsitteet – kokemus- ja ympäristöestetiikka - avautuvat lisää myöhemmin. Jotta aihe ei kuitenkaan tulisi väärinymmärretyksi, kyse on ympäristön kokemisen useasti tiedostamattomista tasoista, joihin liittyy myös filosofisia ulottuvuuksia.

Teoriaa kokemusestetiikasta hyödynnän tarkastellessani ylemmän asteen oppilaitoksen ympäristöä. Tarkastelu auttaa konkretisoimaan itse teoriaa sekä sen soveltavaa käyttöä.

Tutkimuksessani sivuan oppilaitokselle määrättyä yhteiskunnallista asemaa sekä arvoja ja yksilön, opiskelijan roolia. Tarkoituksena on hahmottaa ympäristön vaikutus osana yksilön elämäntarinaa.

*Tukeeko ympäristö toivottuja arvoja?
Millainen vaikutus ympäristöllä on sen käyttäjälle?
Mikä on ympäristön kokemuksellinen arvo?
Kuinka tilasuunnittelua tulisi lähestyä?*

Teoriaa sovellan tilakohteeseen Savonia-ammattikorkeakoulun Opistotien kampukselle, joka sijaitsee Pohjois-Savossa Kuopiossa. Tutkimus tulee tarkentumaan oppilaitoksen yleiseen tilan identiteettiin sekä julkisten ja yleisten sisätilojen kokemuksellisuuden arviointiin. Opistotien kampus on jo rakennettu ympäristö. Näin arvioinnin alla on myös sen arkkitehtoninen tila.

Arvioinnin jälkeen pohdin kuinka tilasuunnittelua tulisi ohjata, jotta teorian mukaiset ympäristöestettiset vaatimukset täyttyisivät.

*Mikä on oppilaitoksen arkkitehtoninen kokemus?
Kuinka se määrää tilasuunnittelua?
Miten arkkitehtonista kokemusta tulisi hyödyntää?*

**Savonia-ammattikorkeakoulu,
Opistotien kampus**

*Arvo- ja
toimintaperiaatteet*

Ympäristöestetiikka

*Kokemus
Ympäristö
Arkkitehtuuri*

**Estetiikkastrategian
esittely**

**Kokemusesteettinen arviointi
estetiikkastrategian mukaan**

*Savonia-ammattikorkeakoulun
Opistotien kampuksesta*

**Estetiikkastrategia
tilasuunnittelun
työvälineenä**

*Ratkaisu ja ehdotus
Savonia-ammattikorkeakoulun
kampusympäristöön*

4. Kohteena ylemmän asteen oppilaitos

Savonia-ammattikorkeakoulu on ylemmän asteen oppilaitos. Ensisijaisesti oppilaitoksen palveluna näyttäytyy opetus ja opiskelijan ammatillisen pätevyyden rakentaminen. Yhteiskunnallisella tasolla koulu on myös tärkeä alueellinen kehittäjä sekä tulevaisuuden rakentaja.

Yleisesti koulutus on osa kansallista identiteettiä, jota instituutiot itsessään alati muuttavat ja siihen vaikuttavat. Näin ollen ammatillisen opetuksen lisäksi oppilaitoksella on tärkeä asema myös arvojen rakentajana sekä kansallisen hyvinvoinnin edistäjänä. Aihetta avaa Marjo Kyllösen (2011) akateeminen väitöskirja, jossa koulutusta kuvaillaan osuvasti investointina parempaan ja tuottavampaan tulevaisuuteen. (Kyllönen 2011, 29.)

Väitöskirjassaan Kyllönen kuvailee opetushallituksen tavoitteita ja nostaa esille kolme vuorovaikutteista osaamisaluetta, jotka ovat tulevaisuuden yhteiskuntaan ja työelämään tarvittavia tietoja ja taitoja. Näitä ovat minuus, yhteisöllisyys ja kestävä elämäntapa. (Kyllönen 2011, 32-33.)

Opetushallituksen mukaan minuuteen liittyvät oman elämän hallintaan liittyvät asiat, käsitys itsestä ja kyvykkyydestään sekä itsensä suhteesta muihin. Seuraavaksi mainitaan yhteisöllisyys, joka mahdollistaa vuorovaikutuksellista toimintaa tulevaisuuden yhteiskunnassa. Kolmantena kasvun ulottuvuutena on kestävä elämäntavan ja sivistyksen kehittyminen, millä tarkoitetaan kokonaisvaltaista kyvykkyyttä toimia eettisesti kestäväällä tavalla. (Kyllönen 2011, 32-33.)

Siitä, kuinka nämä arvot kytkeytyvät opetuksen sisältöön ja laatuun, en tutki. Sen sijaan nostan nämä arvot tärkeänä osana esille, koska ne ilmenevät instituution sisäisessä organisaatiossa ja toimintakulttuurissa sekä heijastuvat myös fyysisessä ympäristössä.

Tilaratkaisut ovat joko edistämässä tai vaikeuttamassa arvojen ilmenemistä ja niiden mukaista toimintaa. Väitöskirjassaan Kyllönen avaa tarkemmin organisaation toiminnan ja kulttuurin merkitystä, jonka tarkastelun pääpainona ei ole fyysinen tila (Kyllönen 2011, 51-56). Tilan roolin hän kuitenkin mainitsee mahdollisuutena luoda yhteisöllisyyttä ja tasa-arvon tuntua tai korostaa valtasuhteita (Kyllönen 2011, 54).

4.1 Savonia-ammattikorkeakoulun Opistotien kampus

Savonia-ammattikorkeakoulun yksikössä, Opistotien kampuksella, opetetaan muotoilun ja tekniikan alan opiskelijoita. Näiden ammattialojen ominaisina piirteinä yhdistyvät taide, luovuus, tekniikka ja kehitys.

Savonia nostaa verkkosivuillaan esille opiskeluympäristön mahdollistavan poikkialaisia sekä työelämälähtöisiä opiskelu- ja työskentelymalleja. Tätä mallia Savoniassa edistää OIS-ajattelu (Open Innovation Space), mikä kannustaa yhä tiivimpään yhteistyöhön opiskelijoiden, opettajien, muun henkilöstön ja työelämän kesken. Tekniikan alan yhteydessä verkkosivuilla tuodaan esille ammattiosaamisen lisäksi tulevaisuuden monikulttuurista työympäristöä, erilaisia eettisiä arvoja sekä kestävästä kehitystä. (Savonia 2015.)

Nämä Savonian Opistotien yksikköön profiloituneet toimintamallit ja arvot tukevat selkeästi aikaisemmin mainittuja opetushallituksen listaamia tavoitteita. Eritoten yhteisöllisyys ja laaja-alainen kestävä elämäntyyli nousee näiden Savonian toimintamallien taustalta.

Miksi haluan nostaa tämän arvoareenan esille? Koska kavautuessa fyysisen ympäristön kokemuksellisuuden tiedostamattomiin seurauksiin, arvot vaikuttavat aina yksilöön, toimintaan sekä hyvinvoinnin toteutumiseen. Tila on media, mikä viestii ja vaikuttaa. Missä määrin näitä arvoja voidaan fyysisessä ympäristössä edistää ja miten? Tätä tutkin ja selvennän myöhemmin kokemus- ja ympäristöestetiikan valossa.

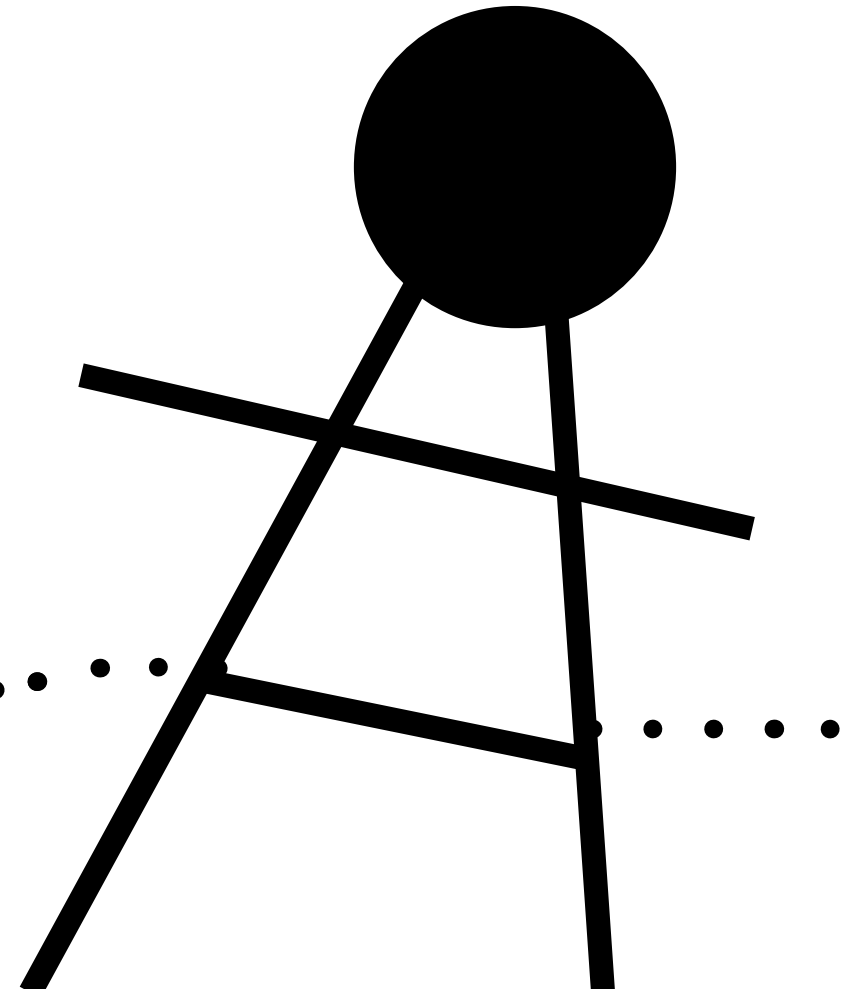
Teorian pohjalta painotun kokemuksellisuuden ja arvojen jalostamiseen, jotka määräävät suuntaviivat ympäristösuunnittelussa.

Suunnitteluprosessia voisi lähestyä samoin kuin esimerkiksi yrityksen liiketilan tai myymälän suunnittelua. Tuolloin otetaan huomioon tila median väylänä tarjota asiakkaalle toivottu kokemus ja vaikuttaa näin asiakkaaseen mielikuvin - ja näin myös myydä sekä vaikuttaa asiakkaaseen mielikuvin herättämällä arvoilla. Kontekstina tämä lähtökohta on kuitenkin kaukainen.

Myymäla on julkinen tila, jonka tarkoitus painottuu palveluiden tai tuotteiden myymiseen, jossa yleisemmin asiakas vierailee satunnaisesti lyhyitä ajanjaksoja. Oppilaitoksessa keskiössä on palvelu, koulutus ja jossa toiminta on pitkäjänteistä, elävää ja dynaamista. Sen fyysisessä ympäristössä asiakas eli opiskelija viettää aikaansa säännöllisesti muutama vuoden ajan ja rakentaa elämäntarinaansa. Oppilaitos on ympäristö, jossa kyse on kokonaisvaltaisesta prosessista.

Tarkasteluni ydinalueena on tilan kokemuksellisuuden ja-
lostaminen. Lähtökohtana on siis asettua yksilön rooliin ja
tarkastella tilakokemuksen useasti tiedostamattomia vaiku-
tuksia. Alitajuisesti heijastamme itseämme jatkuvasti ympä-
ristömme kautta, näin se vaikuttaa ja muovaa omakuvaamme
jatkuvasti. On siis ymmärrettävä, mikä on ympäristön ja mikä
kokijan rooli, ja kuinka ne toimivat vuorovaikutuksessa keske-
nään. Tätä asiaa selventää ympäristö- ja kokemusestetiikka,
mitä seuraavaksi avaan ja pohdin. Myöhemmin sovellan tätä
teoriaa tutkiessani Savonian Opistotien kampusympäristöä.

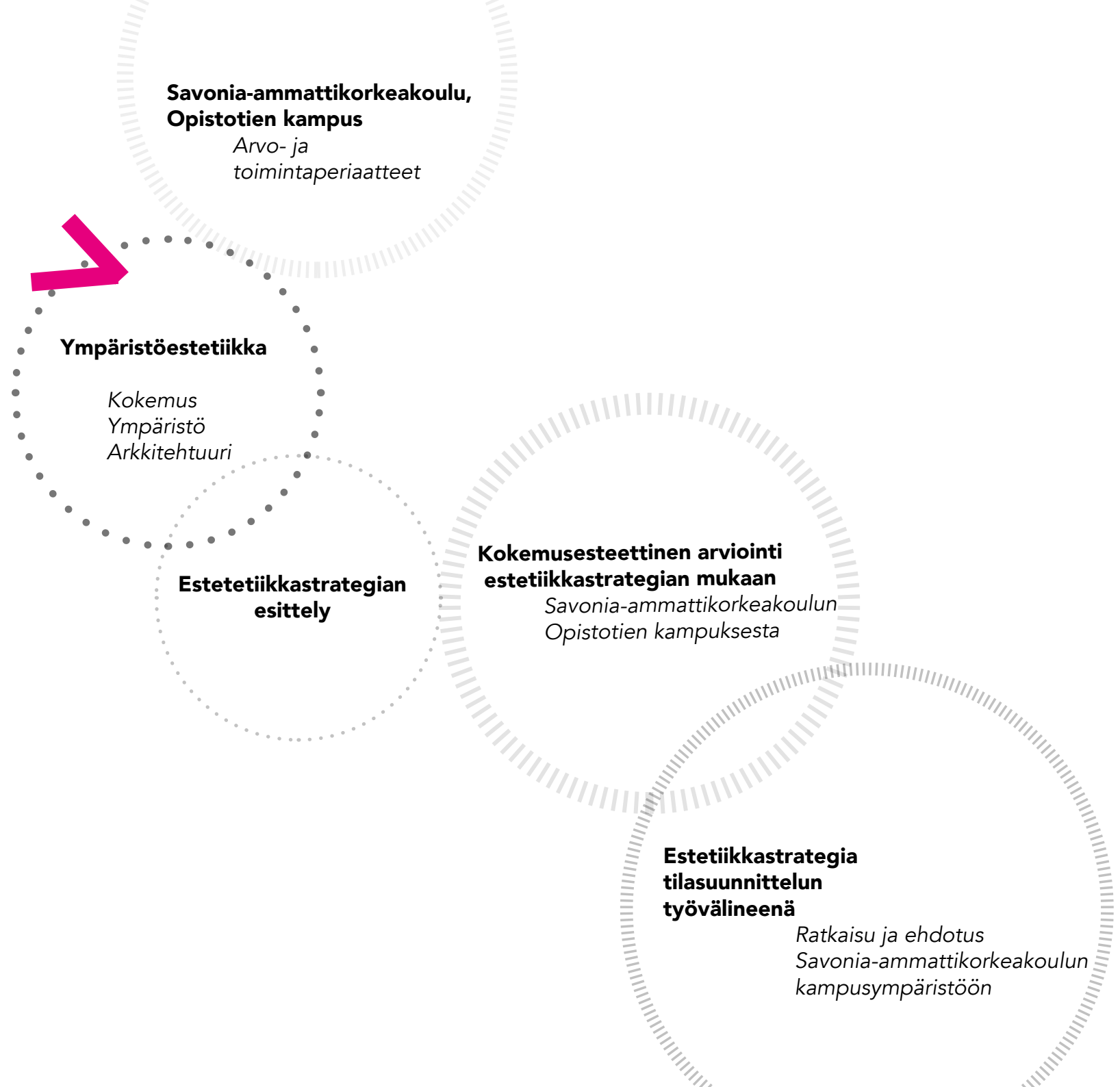
**Oppilaitosympäristö on paikka, jossa:
opiskelija rakentaa elämäntarinaansa,
kasvaa yksilönä sekä ammatillisesti,
muodostaa maailmankuvaansa ja hahmottaa omaa
paikkaansa nyt sekä tulevaisuuden
tekijänä.**

**Savonia-AMK,
Opistotien kampus:**

**OIS - Open Innovation Space
Poikkialaisuus
Verkostoituminen
Yhteistyö
Yhteisöllisyys
Kestävä kehitys
Minuus ja kyvykkyys
Eettinen toiminta
Vastuullisuus
Ammatillinen kehittyminen**

5. Välineenä ympäristöestetiikka

Tutkiessani Savonia-ammattikorkeakoulun Opistotien kampuksen ympäristöä, käytän tutkimustyövälineenäni teoriaa ympäristöestetiikasta. Ympäristöestetiikan avulla tarkastelen julkisen ja sosiaalisen tilan kokemuksellisuutta oppilaitoksen arkkitehtonisessa tilassa. Näin hahmotan ympäristömme syvälle kaivavia – tiedostamattomia – tasoja, joihin tilasuunnittelijana vaikutan aina ympäristöämme muuttaessa.

Aluksi suurennuslasini alla ovat ympäristö ja estetiikka, tämä ei kuitenkaan tarkoita kuvanomaisia maisemia kaupungeista, maalaismaisemasta, olohuoneesta tai opiskelukampuksesta. Tarkastelen ja tutkin ympäristöestetiikan mukaisesti suhdettamme ympäristöön; mitä se tosiasiallisesti on, mikä on sen merkitys ja kuinka sitä elämme ja koemme. Kyse on kokemuksellisuudesta ja havaintomaailmastamme, mikä on kaiken olemassa olomme todiste. Toisin ilmaistuna kyse on eksistentiaalisesta fenomenologisesta ympäristöestetiikasta. Samoin kuin kokemuksiemme ja havaintojemme kautta todistamme olemassaoloamme ja ymmärrämme itseämme, niitä luomalla ja ohjaamalla muutamme meitä, olemassa olevia.

Tätä kokemuksellisuutta luovat suunnittelijat – niin taiteilijat, tuotemuotoilijat, kaupunkisuunnittelijat kuin sisustusarkkitehditkin. Suunnittelijat ovat avainasemassa rakentamalla ja muuttamalla ympäristöämme. Ajattelu on filosofista, mutta tämän jopa absurdilta tuntuvan lähtökohdan sisäistäminen ja ymmärtäminen on ehdoton väline paremman ympäristömme rakentamiseksi, ja loppujen lopuksi aatteellisesti yksinkertaista. Henkilökohtaisen näkemykseni mukaan – jonka koulutukseni aikana olen oppinut ja tiivistänyt – hyvän ympäristön suurimpana vaarana tänä päivänä esiintyvät niin mediaseksikkyyt ja trendien tyylijäljitelmät kuin epäinhimillisen kustannustehokkuuden jumalointikin.

Metafyysisesti koemme ympäristön aina ihmisyyden jatkomona. Jos ympäristömme suunnittelu kulminoituu toissijaisille tekijöille, vaarana on aina huono – jopa tuhoisa - ympäristö.

5.1 Hyvä ympäristö

Mikä on sitten hyvä ympäristö? Kysymys johtaa helposti populistiseen puheeseen ja väittelyyn siitä, millaisia piirteitä ja ratkaisuja ympäristöstä olisi löydettävä. Tai suunnittelijat voivat kiistellä siitä, millainen identiteetti tilassa tulisi vallita. Tällainen keskustelu ympäristöstämme ja sen suunnittelusta on kuitenkin aina jokseenkin kaksijakoista. Tilasuunnittelijana voin ammattiosaamiseni perusteella väittää tietäväni millainen tila – esimerkiksi opiskelukampus – olisi oltava. Kuitenkaan en todella tiedä kuinka itse kukin tilan kokee.

Kun suunnitteluprosessissa pääpaino keskittyy tilan toiminnallisuuden ehtoihin sekä tyylillisiin ratkaisuihin, myös näkemykselliset erot ovat väistämättömiä. Näin ollen suunnittelua ohjaa ensisijassa objektiivinen asenne suhteessa ympäristöömme kun taas tilakokemuksemme ovat kuitenkin aina subjektiivisia. Tämä subjektiivisuus on myös näkemyserojemme taustalla.

Tämän vuoksi selvennän kysymystä ympäristön ehdoista ja sen vaikutuksista. En takerru tyylillisiin eroavaisuuksiin tai toiminnallisuuden arviointiin, vaan havainnoin kokemuksellisuuden eroja siitä, mihin nämäkin kaksi kulmakiveä - tyyli ja toiminnallisuus - alati vaikuttavat.

Tarkastelen aihetta perusteellisesti, jotta estetiikan ulottuvuudet sekä niiden syy-seuraus-suhteet hahmottuisivat. Aihe on laaja ja parhaani mukaan pyrin sitä kiteyttämään.

Ohjaavana kirjallisena materiaalina käytän vuonna 2006 julkaistua kirjaa; Ympäristö arkkitehtuuri estetiikka. Kirja on kokoomateos estetiikan, arkkitehtuurin teorian, kulttuurimaantieteen ja filosofian asiantuntijoiden kirjoittamista artikkeleista. Suurin osa artikkeleista perustuu *Estetiikkaseuran ja Päijät-Hämeen kesäyliopiston* Lahdessa elokuussa 1991 järjestämään seminaariin *Soveltava estetiikka*.

On mainitsemisen arvoista selventää, että filosofian ja tarkastelun alana estetiikka on alkanut jo Aristotelin perinteestä, jatkunut ja yhä jalostunut. Tämä alan pitkä perinne sekä laaja materiaali osaltaan vaikeuttaa ja hämmentää teorian soveltavaa käyttöä, mutta yhtä hyvin se puolestaan todistaa sen potentiaalia ja arvoa.

5.2 Estetiikka, ympäristö ja kokeminen

“Ympäristö on ihmisen elämä luonnonprosessi. ---. Ihminen kokee esteettisesti kaikilla aisteilla. Ja kaikkiin aisteihin liittyy kulttuurinen ulottuvuus; myöskään aistimuksia ja kulttuurin antamia merkityksiä ei voida erottaa toisistaan. ---. Ihminen havaitsee merkityksellisiä asioita. Ihminen kokee ympäristönsä kokonaisvaltaisesti ja tähän kokemiseen esteettinen liittyy erottamattomasti.”

Haapala kirjoittaa amerikkalaista filosofia Arnold Berleantia mukaillen. (Haapala 2006, 80.)

Ympäristön ja ihmisen välisiä suhteita käsitellään monella eri tieteen alalla, josta yhtenä lähimpänä tilasuunnittelussa on kokemus- ja ympäristöestetiikka. Ympäristön kokemisessa on aina esteettinen puolensa. Tätä asiaa kiteytän amerikkalaisen estetiikkaan, ympäristöestetiikkaan ja etiikkaan perehtyneen filosofin Arnold Berleantin ajatuksien mukaan.

Tiivistäen Berleantin (2006, 89-110) toteamuksia, ympäristön havaitseminen on yksinkertaisimmillaan aistimellista tietoisuutta, jolloin kokija sitoutuu ympäristöönsä. Tällä kokemuksella on aina esteettinen puolensa, kuten joka asialla on esteettinen puolensa. Asiat ovat meille olemassa vain kokemuksiemme kautta. Esteettinen on näin universaali ja erottamaton käsite ja se on mukana kaiken kokemisen keskeisissä piirteissä. Ympäristön esteettinen tarkkailu herättää vastuun kehittää kriittistä arviointikykyä määrittämällä ympäristön esteettinen arvo suhteessa ympäristökokemuksen toteutumiseen ja onnistumiseen. Ympäristökokemuksen seuraukset eivät rajoitu vain estetiikan teoriaan vaan yleensä arvoteoriaan ja kaikkeen filosofiaan. (Berleant 2006, 89-110.)

Ympäristöestetiikka on perusteltu lähtökohta, mitä voidaan hyödyntää niin ympäristön arvioinnissa kuin suunnittelussakin. Teoria tarjoaa työkalun tarkastella syvälle luotaavaa itsemme peilaamista ympäristömme kautta ja hyödyntää sitä myös strategisesti ympäristön suunnitteluprosessissa.

Näihin kokemisen ulottuvuuksiin ja arvoteoriaan tartun myöhemmin tarkastellessani Savonian Opistotien kampusympäristöä, mikä auttaa konkretisoimaan kokemisen syitä ja seurauksia kyseisessä ympäristössä. Tähän asiayhteyteen Berleant lisää selventämällä, että ympäristöestetiikan kiinnostuksen kohteena ovat siis olosuhteet, puitteet, jossa ihmiset osallistuvat kokonaisvaltaiseen tilanteeseen. Koska toimiva ihminen on ympäristöestetiikassa keskeisessä roolissa, vaikutukset ulottuvat myös ihmisten välisten suhteiden moraalisiin kysymyksiin ja ymmärtämiseen sekä sosiaalietetiikkaan. (Berleant 2006, 100.)

Berleant (2006, 100) selventää sitoutumiseen perustuvaa ympäristöestetiikkaa. Sitova ympäristöestetiikka tarjoaa mielenkiintoisen näkökulman tarkastella opiskelukampuksenkin ympäristöä. Sitovaan ympäristöestetiikkaan liittyy tiukasti toiminnallinen ja hierarkkinen puoli, minkä suunnittelua itsessään ei tilasuunnittelu pidä sisällään. Se kuitenkin mahdollistaa, muovaa ja vaikuttaa väistämättä sitoutumisen ympäristöestetiikan toteutumiseen. Sitoutumiseen perustuvassa ympäristöestetiikassa Berleant mainitsee sen edellyttävän poliittisia muutoksia, siirtymistä hierarkkisiin rakenteisiin tunkeutuvasta voimankäytöstä kohti yleisöä. Näin ihmiset sitoutuvat toimimaan vapaasta tahdostaan yhteis-

hyödyllisten päämäärien hyväksi. Tämän toiminnan seurauksena muodostuu eräänlainen laaja perheyhteisö, joka hävittää autoritaarisen valvonnan ja rohkaisee yhteistyöhön ja vastavuoroiseen toimintaan. Berleant kuvailee tämän johtavan edelleen hyväksyntään, ystäväyteen ja rakkauden tilaan, joka hävittää hyväksikäytön ja omanvointipyynnön sekä edistää epäitsekkyyttä ja auttamishenkeä. Berleantin teoria herättää kysymyksiä ja se voi tuntua kaukaiselta mallilta tarkasteltaessa yleisesti vallitsevia hierarkkisia rakenteita, Berleant toteaaakin, ettei tämä ole pakoa maailman moraalisuuden kynsistä vaan päinvastoin ja jatkaa estetiikan toimivan oppaana ja johtavan tuohon maailmaan. (Berleant 2006, 100.)

“Mikä taas on saattanut näyttää kulttuurin kehityksen hui-pentumalta – ja ruumiillistunut taiteessa – onkin antoisa lähtökohta koko kulttuurin uudistamiselle. Eri järjestelmät sekoittuvat hämmästyttävällä tavalla: ympäristön, maiseman ja luonnon laajentunut esteettinen merkitys toisaalta uudistaa filosofiaa, toisaalta se kanavoi yhteiskuntaan uutta voimaa, nuorekasta elämän eliksiiriä. Nämä seikat sivuutetaan nyt maininnalla, mutta on tärkeää pitää esillä tuntuma estetiikan tutkimuksen todellisiin mahdollisuuksiin. Ehkäpä tarkastelemalla pääaihettamme ympäristön esteettistä ulottuvuutta, pääsemme vielä sen kautta laajoihin kysymyksiin.”
Berleant (2011,100.)

Edelliseen Berleantin toteamaan liittyy syvästi vaikuttavia muutoksia, joita ei pelkästään tilasuunnittelun avuin voi saada aikaan. Se kuitenkin avaa perspektiiviä tilan luomiin mahdollisuuksiin ja toiminnallisuuden sekä ympäristökokemuksen edistämiseen aina siinä määrin, kuin se on mahdollista.

Berleantin näkemykset korostuvat kampusympäristössä jo siinä mielessä, että instituution kuuluu jo itsessään tuottaa yhteiskuntaan uutta, tulevaisuutta rakentavaa ja nuorekasta eliksiiriä. Lähtökohta avaa laajemman näkökulman lähestyä myös oppilaitoksen fyysistä ympäristöä sekä ympäristön suunnitteluprosessia.

5.3 Ympäristön laiminlyöminen

Ympäristön laiminlyömistä mukailen Haapalan (2006, 79-84) kirjoittaman johdannon mukaan ympäristöstä ja estetiikasta. Johdantoon Haapala on sisältänyt myös muiden kokoomateokseen osallistuvien kirjoittajien näkemyksiä.

Haapalan mukaan ympäristön niin eettinen kuin esteettinen sisältö laiminlyödään, jos ympäristömme koostuu vain fyysisesti toiminnallisista periaatteista. Tällöin ympäristön rakenteellinen valta korostuu. Tässä yhteydessä Haapala lainaa myös etiikka- ja yhteiskuntafilosofia Timo Airaksista, joka puhuu ympäristömme reuna-alueista. Airaksisen mukaan nämä ympäristöt voivat rajoittaa monella tavalla yksilön elämänsuunnitelman toteutumista. Esimerkiksi hän nostaa laiminlyötyjä lasten- ja vanhainkoteja.

Haapala jatkaa yhä Airaksisen ajatuksin ja syventää, että nämä *reunat* tosiasiallisesti estävät hyvän elämän toteutumista, jolloin ympäristö köyhdyttää elämäntarinaamme. Airaksinen painottaa, että ympäristön merkitystä ei saa aliarvioida, sillä se on sidoksissa ihmisten elämäntarinaa ja vaikuttaa lopulta ratkaisevasti siihen millaisia elämäntarinoita ihmiset voivat rakentaa. Tässä voi nähdä etiikan ja estetiikan leikkaavan toisensa: esteettisesti hyvä ympäristö sallii eettisesti hyvän elämänsuunnitelman toteuttamisen, toteaa Haapala. (2006, 85.)

Airaksisen mukaan yhteiskunnallinen rakenteellinen valta on aikaan saanut sen, että ihmiset hyväksyvät nämä ympäristön reuna-alueet. Tämän seurauksena ihmiset eivät näe näitä ympäristön reunoja haittaavina tekijöinä vaan ne jäävät huomiotta ja tulevat hyväksytyksi. Huono ympäristö näkyy elämäntarinaamme köyhtymisenä. (Haapala 2006, 85.)

Ympäristö on tärkeänä osana hyvän elämäntarinan rakentamisesta. Tätä elämäntarinaa hallitsee yleisesti ympäristöt, joihin osallistumme. Oppilaitos – kuten mikä tahansa työpaikka – on vaikuttavassa asemassa, sillä se useasti on yksi niistä ympäristöistä, jossa yksilö viettää runsaasti aikaansa. Merkityksellisyyttä korostaa se, että yleisesti tämä on se ympäristö, jossa tuotetaan, luodaan tai kehitetään itseämme.

“Mikä on väärä ympäristö?... nämä ympäristöt ovat... olosuhteita, jotka ihmiset sietävät, tavallisesti lainkaan tajuaamatta niiden luonnetta ja huomaamatta, että ne loukkaavat ihmisyyttämme ja tuottavat yleistä turhautuneisuutta ja onnettomuutta... [tämä] käsitys ympäristöstä ulkopuolisena ja irrallisena ... on väärän ympäristön teoreettinen perusta”

Airaksinen (2006, 173) lainaa Berleantin teoksesta *Cultivating and Urban Aesthetic* (1986, 12-13).

5.4 Reuna-alueista sosiaalseksi tilaksi

Nostan kaupunkisuunnittelun esimerkkinä konkretisoimaan elämän reuna-alueita ja niihin johtaneita syitä sekä seurauksia. Tässä yhteydessä ympäristösuunnittelun seuraukset näkyvät voimakkaasti. Vaikka kyse on kaupunki- tai yhdyskunta suunnittelusta, kyseessä on kuitenkin muotoilumaailman yleinen periaate, jonka mukaan loppukäyttäjä on aina ensisijaisessa roolissa suunnitteluprosessin aikana. Tähän lähtökohtaan on syvennyttävä myös tila- tai ympäristösuunnitteluprojekteissa. Vaikka uusia tilaratkaisuja tuotetaan loppukäyttäjille, on silti vaarana, että itse ihminen ja inhimillisyys jäävät suunnittelu-prosessin ulkopuolelle. Niin sisätiloissa kuin ulkona kaupungilla kyse on ihmisen ympäristöstä. Niinpä kaupunkisuunnittelua voidaan verrannollisesti pitää esimerkkinä. Kaupunkisuunnittelun yhteydessä huonon ympäristön seuraukset näkyvät toki radikaalimmin.

Yle Teema –televisiokanavalla 9.3.2015 esitetty tiededokumentti *Mittapuuna ihminen*, (Yleisradio, 2015-09-03), summasi vakuuttavasti kapitalistisen mallin tuhoavan ihmiselämää, jossa kaupunkisuunnittelun pääpainona ihmisen sijaan ovat autot ja tieverkosto. Toisin sanoen ympäristössä aluksi kannattavana pidetyt, toiminnalliset periaatteet, ovat loppujen lopuksi muokanneet kaupungeista elämän reuna-alueita. Tästä on koitunut tuhoisia seurauksia ja pahimmillaan ne ovat rikkoneet rajusti jopa ihmisoikeuksia. Esimerkkikohteina dokumentti nostaa muun muassa Kiinan, Tanskassa Kööpenhaminan, Yhdysvalloissa New Yorkin, Australiassa Melbournen sekä Bangladeshissa Dhakan, joihin näihin kaikkiin näyttää vaikuttavan samat periaatteet sekä lainalaisuudet.

Me muovaamme kaupunkia, kaupungit muovaavat meitä, dokumentti aloittaa. Dokumentissa painotetaan, että on keskityttävä yksilöön, ihmisläheisyyteen, sosiaalisuuteen ja yhteisöllisyyteen, jotta hyvän kaupunkitilan syntyminen on mahdollista. Tässä viitataan ihmisen perimmäiseen heimolaiseen luonteeseen. Yksin eläminen ja eristäytyminen omaan ja yksityiseen asuinympäristöön on oikeastaan hyvin uusi ilmiö – tällöin julkinen tila on useasti se, mikä vielä sitoo ihmisen sisäänrakennettuun heimolaisuuden kulttuuriin ja yhteisöllisyyteen.

Myös ylemmän asteen oppilaitoksen ympäristöä, sen roolia ja suhdetta opiskelijoihin voi lähestyä yhteisöllisyyden näkökulmasta. Uusista opiskelijoista moni on voinut juuri tehdä pesäeron kotipaikkakunnastaan ja sinne kuuluvasta lähipiiristään. Jos oppilaitos mahdollistaa kokemuksen edellä mainituista yhteisöllisyydestä ja *heimolaiskulttuurista*, kotiutuminen uudelle paikkakunnalle ja kouluun on todennäköisesti helpompaa. Ideaalitulanteessa se voisi yhä johtaa yhteiseen vastuunottoon, minäkuvan voimistumiseen ja toisi mukanaan lisää kestäviä elämänarvoja. Nämä tukevat yksilön kasvua myös ammatillisesti ja lisäävät hyvinvointia organisaation sisällä.

Esimerkkinä dokumentista nostan kaupungit Kööpenhamina ja New York, joissa molemmissa kaupunkisuunnittelu on alkuaan ohjautunut tieverkostolle. Tämän on uskottu helpottavan ihmisten liikkumista, olevan tehokasta sekä aikaansaavan vilkasta kaupunkielämää. Käytännössä tämä on johtanut tilan jakautumiseen siten, että siitä suurin osa on rakennettu autoille, fyysisesti kärjistyneelle toiminnalle, ja jäljelle jäävä kulkuväylä ihmisille. Näin luonnollinen elämä on työnnetty ahtaalle ja kaupungit ovat alkaneet tukea ihmisten eristäytymistä. Kaupungeista on syntynyt elämän reuna-alueita.

Kun Kööpenhaminassa pääkatu suljettiin liikenteeltä, tutkimukset osoittivat kiistatta, että elämä kaupungissa lisääntyi. Ihmisten havainnointi osoitti sen lisäävän hyvinvointia. New Yorkissa toteutui sama kaava, missä tilanne on vielä herkempi suhteessa liikkuviin ihmismassoihin. Kaupungin muutos aloitettiin pilottiprojektilla, jossa Time Square suljettiin autoilta. Kaupunkilaisten haastattelut ennen muutosta osoittivat, että jopa he vastustivat tätä muutosta jyrkästi. Kun pilottiprojekti toteutettiin, tämä yhteinen julkinen tila täyttyi ihmisistä. Spontaanisuus lisääntyi ja se sai aikaan jopa leikkimielisen lumisodan kaupunkilaisten kesken. Pilottiprojektin onnistuessa muutos jäi pysyväksi. Hyvästä ympäristöstä löytyy selkeästi elävää inhimillisyyttä.

Nämä esimerkit kaupunkisuunnittelusta vahvistavat aikaisemmin esitettyjä ympäristöesteettisiä näkemyksiä. New Yorkin tapauksen haastattelut osoittivat, että ihmisen asuessa näillä reuna-alueilla, ne tulevat hyväksytyiksi, jolloin kyseenalaistakaan ei tapahdu. Kuitenkin ne näkyvät ihmisen elämän-tarinan köyhtymisenä. Korostuneet toiminnalliset periaatteet ja rakenteellinen valta ovat todistetusti uhkana hyvälle ympäristölle. Vain eettisesti kestäväillä valinnoilla saamme aikaan kestäväää elämää – ja ympäristöä.

Oppilaitosympäristö ei ole sama kuin julkinen kaupunkitila. Oppilaitos toimii kuitenkin dynaamisesti yhdessä arkkitehtonisessa tilassa, mitä voi vertauskuvallisesti katsoa kuin pientä yhdyskuntaa. Jotta oppilaitosta voi lähestyä kaupunkisuunnittelun periaatteiden silmin, on pidettävä mielessä sen ensisijainen rooli. Tämä herättää pohtimaan mitkä fyysiset toiminnalliset elementit oppilaitosympäristössä ovat välttä-

mättömät, mitkä tarjoavat palvelua ja vastaavat kysyntään. Mikä tämän toiminnallisuuden suhde on sosiaaliseen tilaan – mitkä sosiaaliset tilat tukevat toiminnallisuutta ja mitkä mahdollistavat spontaania, inhimillistä ja yhteisöllistä elämää.

***Me muovaamme ympäristöä.
Ympäristö muovaa meitä.***

5.5 Rakennustaiteellinen näkökulma

Rakennustaiteellinen näkökulma myötäilee aikaisemmin käsittelemääni ympäristöestetiikkaa, mikä on nyt kohdistettu ympäristön rakentamiseen ja arkkitehtoniseen tilaan. Tämä auttaa myös sitomaan sisätilaratkaisut arkkitehtoniseen kokonaisuuteen ja auttaa tutkimaan mitä arkkitehtoninen sisätila jo itsessään luo - siis kokemuksia - ja kuinka tähän muilla ratkaisuilla mahdollisesti vaikutetaan, vastataan, täydennetään tai korostetaan.

5.5.1 Yleisesti rakennustaiteesta

Pallasmaa (2006, 246-247) nostaa aluksi esille itse rakentamisen ja sanoo sitä ohjaavan älyllistiedostavat kyvyt – tai rajoitukset. Tällä hän tarkoittaa sen olevan ristiriidassa itse kokemisen kanssa, mikä taas pääsääntöisesti koetaan emotionaalis-aistillisesti. Pallasmaan mukaan rakentamisesta puuttuu perheyhteisölle ominainen ajattelun, toiminnan ja kokemisen ykseys. Tämä johtaa köyhiin ja epäinhimillisiin ympäristökokemuksiin. Eriytymisen ja teknistymisen lisääntyessä tietoiset ulottuvuudet saavat vähitellen ylivallan ja aiheuttavat lopulta paradoksaalisen ja sairaan tilanteen. Tällöin ihminen rakentaa itseään vahingoittavaa ympäristöä, summaa Pallasmaa. Tästä hän jatkaa kuvailemalla myös itse suunnittelijoiden kaksinaista ja ristiriitaista roolia, mikä koskee henkilökohtaista asuinpaikan valintaa;

“Asumme mieluiten ajallisesti kerrostuneissa ympäristöissä, vaikka itse suunnittelemme yksiulotteisia ympäristöjä.” (Pallasmaa 2006, 247.)

Arkkitehtuurin arvioinnissa ja opetuksessa Pallasmaa sanoo päähuomion keskittyvän taiteelliseen muotoon liittyvässä tassa, jossa rakennustaidetta esitellään tilan jäsentelyn taiteena, vailla inhimillisiä, tietoisia ja tiedostamattomia, merkityksiä. Tässä nousee esille ympäristön suunnitteluvaiheen objektiivinen suhtautuminen ympäristöön, jossa tilat koetaan ulkopuolisina ja neutraaleina kokonaisuuksina. Tätä näkemystä Pallasmaa (2006, 247) tukee antropologi Edward T. Hallin ajatuksin, joka pitää ihmisen ja ympäristön erillisyyttä yhtenä tuhoisimmista länsimaisen ajattelun kulmakivistä.

Pallasmaa kuvailee vaikuttavaa arkkitehtuurielämystä sellaiseksi, missä tila, aine ja aika tuntuvat muodostavan yhden ulottuvuuden, mikä läpäisee tajuntamme. Tässä nousee esille merkitys persoonallisuudellemme ja psyykellemme. *“Jäsen- tynyt, merkityksentäyteinen, ruumiimme mittoihin ja mielemme muistoihin resonoiva ympäristö välittää suhdettamme maailmaan, mutta samalla se vahvistaa minäkuvaamme.”* (Pallasmaa 2006, 248.)

Ympäristön ja käyttäytymisen yhteenkuuluvuudesta Pallasmaa (2006, 249) viittaa Herbert Marcusen teokseen *Yksiulotteinen ihminen* (1964). Hän puhuu ympäristön epäerottamisesta, kuten betonitasojen väliin ehdettujen asuntojen mykkydestä. Tämän mukaan kun ympäristö ei enää anna hienovaraista tilaa päivänuillemme, vaan muuntaa käyttäytymisemme konkreettiseksi ja aggressiiviseksi. (Pallasmaa 2006, 249.)

5.5.2 Rakennustaiteen tarkoitus

Pallasmaa kannustaa meitä oppimaan uudelleen naiivi näkeminen ja kritisoii rakennustaiteen yksipuolista visuaalista muotopeliä (2006, 254-255). Arkkitehtuurin olisi tuettava myös ihmisen olemassaoloa herättämällä kotipaikan, turvallisuuden ja jatkuvuuden tunteita, eikä köyhdyttää mielikuviamme. Näin tekee tunteeton teollinen rakentaminen. Pallasmaa tiivistää, että yksinkertaisuuteen pyrkivä arkkitehtuuri ei tavoita tajuntamme arkkityyppistä kokemistasoa, eikä muotorikkauksen luottava arkkitehtuuri puolestaan herätä mielikuviamme. Tyylijäljittelyjen tuomitsemista Pallasmaa ei pidä vain morali-sointina, vaan sanoo kysymyksessä olevan kollektiivisen miellemme terveyden, ja tuomio on siten sekä filosofinen että biologinen. (Pallasmaa 2006, 254-255.)

”Ympäristön tehtävänä ei ole tarjota aistillista mielihyvää arkkitehtuurimuzakin muodossa, vaan toimia ihmismielen ulkoisena jatkeena. Arkkitehtuuri on sananmukaisesti ihmisen biologinen ja mentaalinen laajentuma.” (Pallasmaa 2006, 255.)

5.5.3 Muodon ja olemuksen arkkitehtuuri

Pallasmaa (2006, 261) esittää rakennustaiteen jakautuvan aikanamme kahdeksi rakennustaiteen lajiksi: muodon ja olemuksen arkkitehtuuriksi. Muodon arkkitehtuuri vetoaa katsojan mukavuuden haluun tavoitellen huomiota ja hyväksyntää ilmaisukielellään. Olemuksen arkkitehtuuri taas ulottuu syvemmälle ihmisen olemiseen, mikä vahvistaa jalansijaamme maailmassa. Pallasmaan sanoin muodon arkkitehtuuri kätkee elämän ongelmallisuuden ja ahdistavuuden turruttavaan mielihyvän tunteeseen. Sen etsiessä muodikkaita erikoisuuksia ja yllätyksellisyyttä, olemuksen arkkitehtuuri tavoittelee arkkitehtuurin ajatonta sanottavaa. Olemuksen arkkitehtuuri kyseenalaistaa, havahduttaa ja pysähdyttää ja se kohdistaa huomiotamme omaan olemassaoloomme. Sen pyrkimyksenä on aistiemme vapauttaminen ja herättäminen kuuntelemaan hiljaisuuteen. (Pallasmaa 2006, 261.)

”Kenties kuvitelma elämänmuotomme palauttamisesta siihen vaatimattomaan tarkoituksenmukaisuuteen ja hiljaiseen arvokkuuteen, jota ihailemme talonpoikaisessa elämänpäivissä on todellakin perusteetonta nostalgiaa, mutta ihminen ei ole koskaan kaivannut kotiinpaluuta kipeämmin kuin tänään.” (Pallasmaa 2006, 263.)

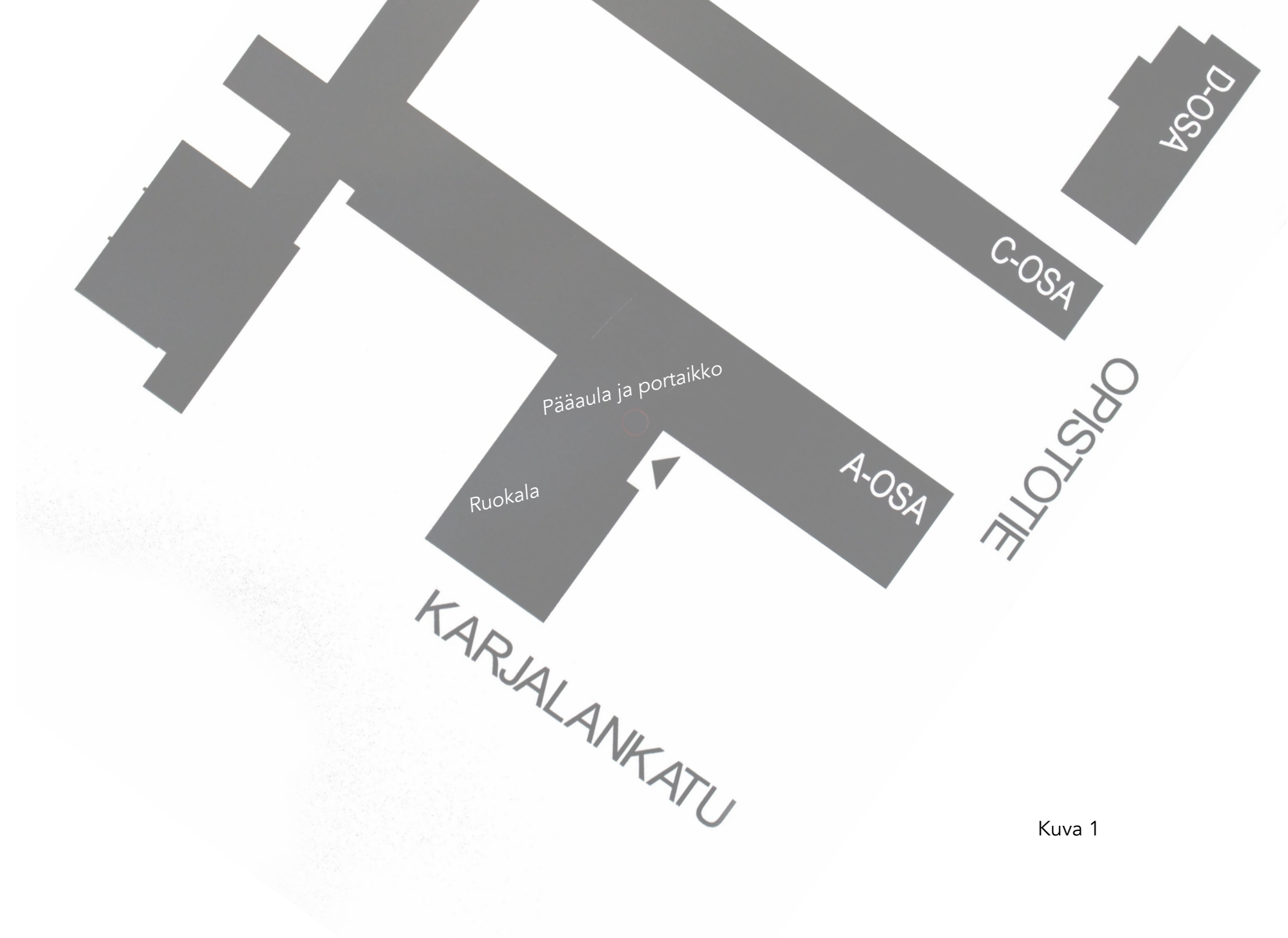
6. Savonian Opistotien kampusympäristö

Yleisesti kampuksen arkkitehtoninen tila on linjakas ja puhdas, missä vallitsee tumman ja vaaleiden pintojen kontrasti. Kuten toimintaorganisaatio - niin tilakin - on rytmitetty eräänlaisiksi soluiksi, joita rakennuksen eri siivet edustavat. Näin tilat ja toiminta näyttävät kuin pienenä yhdyskuntana. Näiden solujen eli eri alojen opiskelijoiden ja muiden edustajien yleisiä ja yhteisiä tiloja ovat pääsääntöisesti käytävät ja aulat, joista pääaula näyttää vilkkaimpana liikennekeskittymänä. Pääaulan ja sen läheisyydestä löytyvät naulakot sekä vallitseva portaikko, mikä toimii liikenteen risteyspisteenä eri siipiin. Pääaulan vilkkautta lisää sen välittömässä läheisyydessä sijaitseva ruokala, jossa suuri osa oppilaista käy ainakin kerran päivässä. Pääaula on yleensä myös paikka, joka toivottaa mahdolliset vierailijat tervetulleeksi.

Tutkimukseni pääpainona ovat kampusympäristön yleiset tilat. Luokka- eli opetustilat jäävät nyt ulkopuolelle, sillä niiden tilaratkaisuihin puuttumiseen tarvittaisiin laaja materiaali opetussisällöistä sekä oppimismenetelmistä ja välineistä. Hahmotan siis yleistä kuvaa, niin sanotusti ei-kenenkään-tilasta.

Tällä hetkellä tämä ei-kenenkään-tila mahdollistaa yleisesti liikkumista muodostamalla kulkuväylät. Lisäksi yhteisistä tiloista löytyy pöytäalaa, istuimia sekä työpisteitä. Vähemmässä määrässä löytyy myös rennompia istuinryhmiä, kuten sohvia. Tilan toiminta on siis pääsääntöisesti ohjattu tukemaan opiskelua, ryhmätyöskentelyä, neuvottelutilanteita sekä pienessä määrin odottelua ja rentoa istumista.

Kampusympäristön kokemuksellisuutta arvioidessani käytän hyväkseni yleispätevää estetiikkastrategiaa, mikä toimii välineenä hahmottamaan ympäristön kokemuksellisia ulottuvuuksia. Näin pääsen arvioimaan kampusympäristöä ja myöhemmin nimeämään muutosehdotuksia, mitkä tukisivat yhä paremmin Savonian arvoja ja toimintamalleja.

Kuva 1

**Savonia-ammattikorkeakoulu,
Opistotien kampus**

*Arvo- ja
toimintaperiaatteet*

Ympäristöestetiikka

*Kokemus
Ympäristö
Arkkitehtuuri*

**Estetiikkastrategian
esittely**

**Kokemusesteettinen arviointi
estetiikkastrategian mukaan**

*Savonia-ammattikorkeakoulun
Opistotien kampuksesta*

**Estetiikkastrategia
tilasuunnittelun
työvälineenä**

*Ratkaisu ja ehdotus
Savonia-ammattikorkeakoulun
kampusympäristöön*

7. Estetiikkastrategian esittely

Estetiikkastrategian kaavan olen oppinut vaihtojaksollani Tanskassa, Kööpenhaminassa koulussa *KEA Copenhagen School of Design and Technology* syksyllä 2014. Strategian esitteli estetiikan lehtori Kristine Horsnhoj Harper (2014-09-22).

Estetiikkastrategian esittely perustuu Harperin esittämään digitaaliseen opetusmateriaaliin, luentoihin, muistiinpanoihini sekä omaan aiempaan kokemukseeni estetiikkastrategian hyödyntämisestä.

Estetiikkastrategian pääpaino on esteettisessä kokemuksessa ja näin ollen vastaanottajassa, yksilössä. Strategia on täysin yhtäläinen aikaisemmin esittelemäni ympäristö- ja kokemuses-tetiikan kanssa. Strategian taustalla on ajatus, että konseptilla tai tuotteilla on vaikutusta vastaanottajalleen ainoastaan silloin, kun se on kohdistettu ja oleellinen suhteessa vastaanottajan kokemusviitteeseen.

Estetiikkastrategia on yleispätevä muotoilualan työväline. Sitä voi hyödyntää arvioinnissa tai suunnittelun välineenä. Strategia auttaa suunnittelijaa vastaamaan kysymykseen:

Minkä esteettisen kokemuksen konseptistani tai tuotteesta tahdon antaa vastaanottajalle - ja miksi?

“Kun sovellamme ympäristöön sellaisia käsitteitä kuin kauneus, arvostus ja ylevä, joudumme arvioimaan uudelleen peruskäsityksiämme: mitä on arvostaminen, mitä taideteos, mitä luovuus – ja, todellakin, mistä inhimillinen kokemus yleisesti koostuu. Eivätkä sellaiset tavanomaiset selitykset, jotka on annettu taiteen ongelmista lähtien, riitä vastaamaan ympäristökokemuksen asettamia vaatimuksia. Toisaalta ympäristön filosofinen – ja erityisesti esteettinen – lähestymistapa vaatii tarkistamaan käsityksiä siitä, mitä ympäristö on. Ympäristön käsite, kuten kaikki perustavaa laatua olevat käsitteet, sisältää syvällisiä filosofisia oletuksia maailmamme, kokemisemme ja meidän itsemme luonteesta.” (Berleant 2006, 88.)

Strategia auttaa arvioimaan vastaanottajan kokemuksia fyysisestä ja psykologisesta näkökulmasta. Lisäksi se avaa näkymän sosiaaliseen ja kulttuuriseen viitekehykseen. Näiden kokemusten eroavaisuuksia jokaisen kategorian kohdalla erottelee teoria kauniista (eng. beautiful) kokemuksesta ja ylevästä (eng. sublime) kokemuksesta.

Kaunis esteettinen kokemus tukee vastaanottajan mukavuuden halua. Kaunis on välittömästi ymmärrettävissä ja näin se ei vaadi erityistä huomiota vastaanottajaltaan. Kaunis on turvallista ja kotoisaa. Ympäristökokemuksena arkinen on kaunis esteettinen kokemus. Aikaisemmin esille nostamani *muodon arkkitehtuuri* kuuluu tähän samaan kategoriaan.

Kauniin kokemuksen universaaleja tunnusmerkkeinä ovat symmetria, järjestys, mukautuminen, kauneus, miellyttävyys, muoto, mukavuusalue, perinteisyys ja yleiset normit.

Ylevä esteettinen kokemus rikkoo vastaanottajan odotuksia, haastaa tai yllättää. Ylevä kokemus vetää huomiota puoleensa ja tarvitsee useasti aikaa tullakseen ymmärrettäväksi. Näin ylevä pakottaa vastaanottajansa olemaan läsnä. Ylevän ympäristökokemus on yllättävä ja tähän kuuluu *olemuksen arkkitehtuuri*, mikä pyrkii ajattomaan sanomaan ja kiinnittää huomiotamme omaan olemassa oloomme.

Ylevän kokemuksen universaaleja tunnusmerkkejä ovat kaaos, epäsymmetriä, luonto, luominen, muodottomuus ja rajapinnat.

***Kun kaunis myötäilee ja tukee,
ylevä vastustaa ja luo.***

Vastaanottajan kokemus
Tarkoitus ja vaikutus

Kuka on vastaanottaja?
Yksilön tuntemus ja kokemus

Mikä on konteksti?
Asiayhteys ja ympäristö
Vastaanottajan ja tilanteen yhteys, kokemusviite

Fysiologinen

Psykologinen

Sosiaalinen

Kulttuurinen

Fysiologinen kokemus perustuu aistillisiin kokemuksiin.
(Tunto, maku, haju, näkö, kuulo)

Psykologinen kokemus on jo moniultteisempi ja haastavampi tarkastella. Kokemus perustuu fysiologisten aistikuvien tulkitseen ja niiden ymmärtämiseen vastaanottajan näkökulmasta.

Sosiaalinen kokemus kertoo sosiaalisesta leimautuneisuudesta tai eroavaisuudesta. Tämä voi antaa kuvan tietystä sosiaalisesta ryhmästä tai vastata yksilön sosiaalisiin odotuksiin ja suhteisiin. On sidoksissa tunteeseen yhteenkuuluvuudesta.

Kulttuurinen kokemus osoittaa kokemuksen kulttuuriset sidokset. Tähän kuuluvat yleisesti vallitsevat arvot, toimintamallit ja perinteet.

**Vastaanottajan kokemus
Tarkoitus ja vaikutus**

*Kuka on vastaanottaja?
Yksilön tuntemus ja kokemus*

*Mikä on konteksti?
Asiayhteys ja ympäristö
Vastaanottajan ja tilanteen yhteys, kokemusviite*

Fysiologinen

Psykologinen

Sosiaalinen

Kulttuurinen

Välitön mieltyminen
(kaunis kokemus)

Pysäyttävä
(ylevä kokemus)

Sulautuva
(kaunis kokemus)

Erottava
(ylevä kokemus)

Noudattaa
yleisiä
periaatteita

Haastaa
yleiset
periaatteet

Ei kiinnitä
huomiota

Kiinnittää
huomion

Harmonia - Epäharmonia
Tasapaino - Kaaos
Yksinkertainen - Monimutkainen
Helppo - Havahduttava
Luonnollinen - Outo
...

Mukavuuden
haluinen
(kaunis kokemus)

Rikkoo
mukavuusalueen
(ylevä kokemus)

Neutraali - Hallitseva
Kuuluvuus - Erottuvuus
Yhdenmukaisuus - Uniikki
Mukautuva - Suunnan näyttäjä
Sekoittuva - Huomioitava
...

Mukautuu
odotuksiin

Haastaa
odotukset

Mukava - Epämukava
Turvallinen - Turvaton
Kotoisa - Etäinen
Tunnistettava - Yllättävä
Huomaamaton - Pysäyttävä
Sopeutuva - Uudistava
...

Yleisiä kaavoja
myötäilevä
(kaunis kokemus)

Yleisiä kaavoja
rikkova
(ylevä kokemus)

Myötäilee
toimintamalleja,
rituaaleja
ja tapoja

Rikkoo
toimintamalleja,
rituaaleja
ja tapoja

Perinteinen - Moderni
Juurtunut - Avoin
Myötäilee normeja - Haastaa normeja
Horjumaton - Sponttaani
Tottuu ja myötäilee - Vastustaa ja luo
...

Kaavio 1
Estetiikkastrategian kaavio

**Savonia-ammattikorkeakoulu,
Opistotien kampus**

*Arvo- ja
toimintaperiaatteet*

Ympäristöestetiikka

*Kokemus
Ympäristö
Arkkitehtuuri*

**Estetiikkastrategian
esittely**

**Kokemusesteettinen arviointi
estetiikkastrategian mukaan**

*Savonia-ammattikorkeakoulun
Opistotien kampuksesta*

**Estetiikkastrategia
tilasuunnittelun
työvälineenä**

*Ratkaisu ja ehdotus
Savonia-ammattikorkeakoulun
kampusympäristöön*

8. Kokemusesteettinen arviointi estetiikkastrategian mukaan :

Savonia-ammattikorkeakoulu, Opistotien kampus

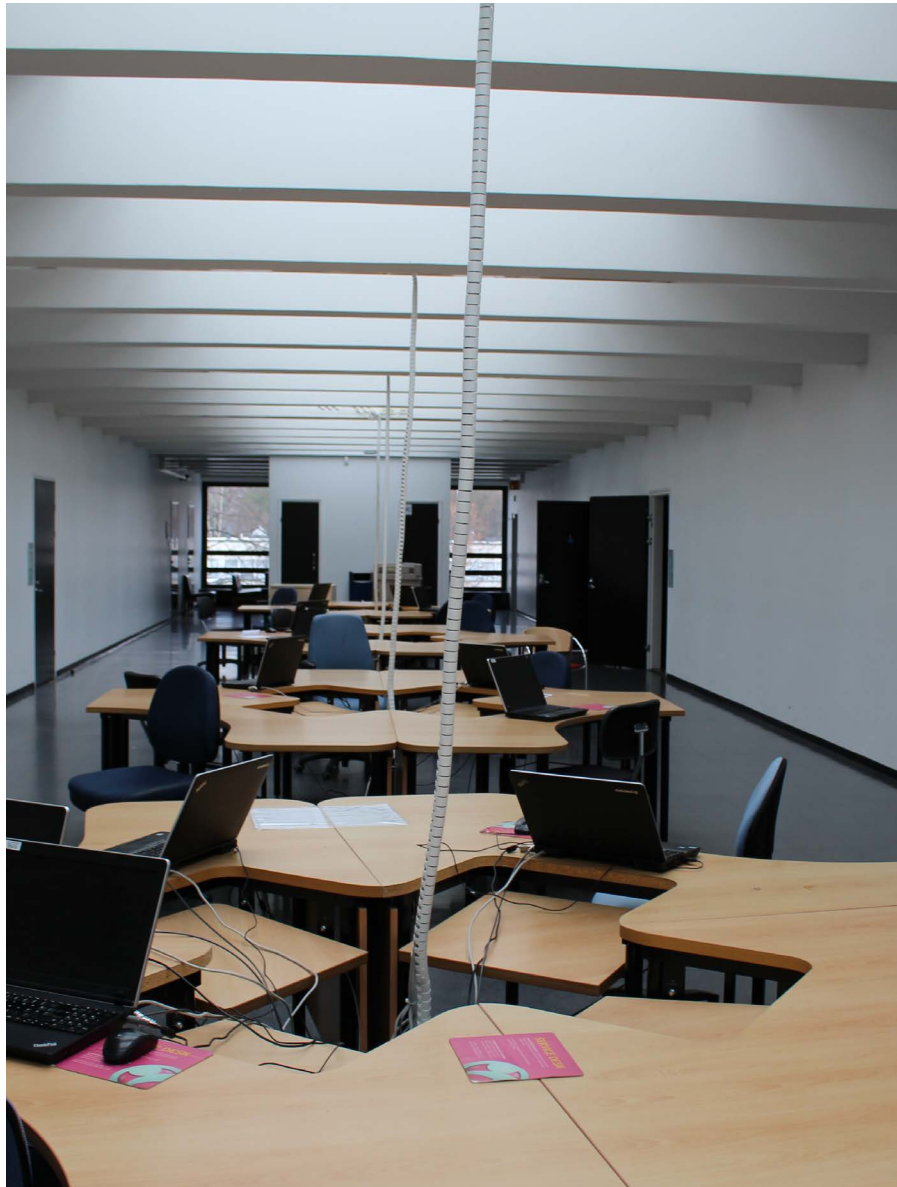
Kuva 2

8.1 Fysiologinen kokemus

*Fysiologisen kokemuksen tässä ympäristössä
luo rakennus itsessään sekä muut
rakenteelliset ja fyysiset elementit.
Se on helppo ymmärtää ja myötäilee
rakennusperinnettä.
Tilassa ei ole outoja aistillisia virittäjiä.*

=

Kaunis kokemus

Kuva 3

8.1 Psykologinen kokemus

Psykologinen kokemus ympäristöstä on suurimmalle yleisölle odotuksien mukainen.

Se kielii vahvasti perinteisestä opiskelumallista, mikä ajaa vastaanottajan toimimaan suoraviivaisesti ja odotetusti. Tämän takia kokemus on enemmän kaunis kuin ylevä.

Kuitenkaan ympäristö ei täysin tue kauniin tunnusmerkkejä, sillä se ei takaa psykologista mukavaa ja viihtyvää kokemusta.

=

Kaunis kokemus,
mikä on tunnistettava, mutta virikkeetön.

Psykologinen kokemus

Ympäristö ei täysin tue kauniin kokemuksen tunnusmerkkejä.

Joltain osin ympäristö näyttäytyy hieman kaaosmaisena.

Niinpä se saa osakseen myös ylevän tunnusmerkkejä.

Tämän takia ympäristö voi herättää osassa vastaanottajissa psykologista vastustusta ja epämukavuutta.

Rakennustaiteellinen ylevyys:

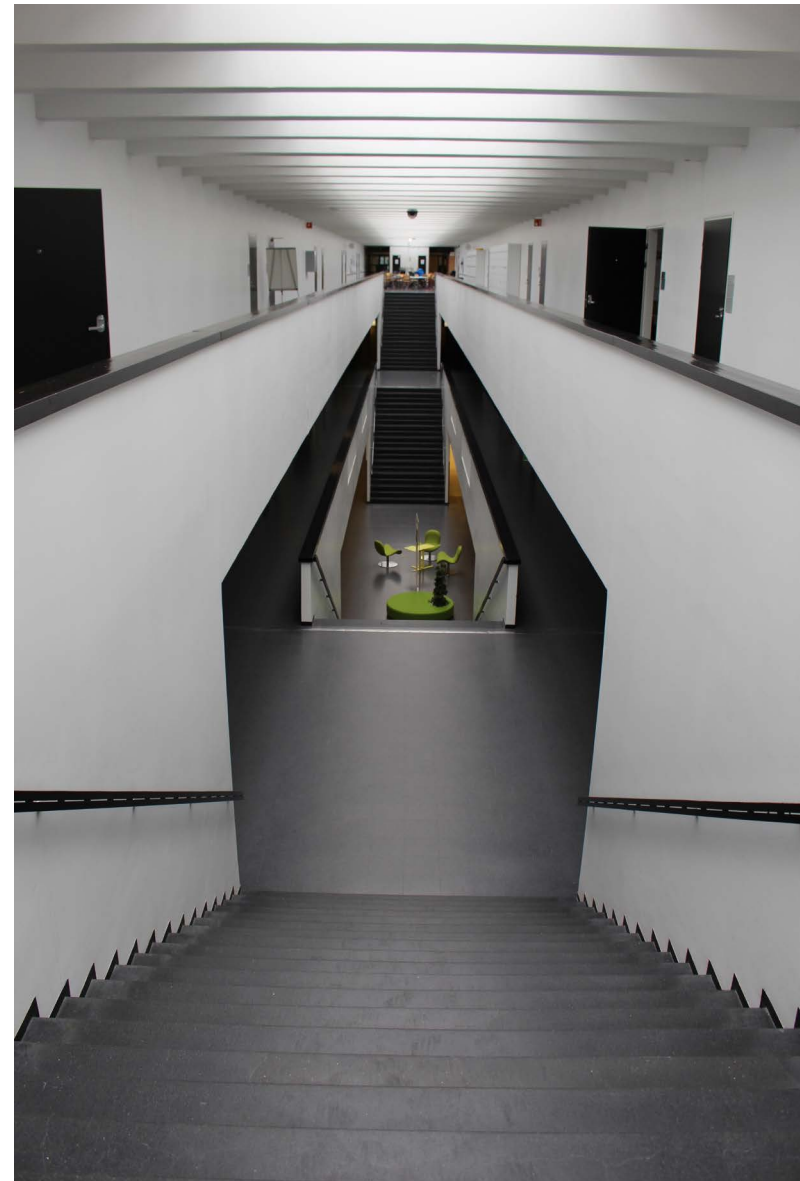
Arkkitehtonisessa kokonaisuudessa pääportaikolta löytyy onnistuneesti ylevän kokemuksen tunnuspiirteitä, olemuksen arkkitehtuuria. Tämä onnistuu alitajuisesti kääntämään tarkkailua hetkeen tai omaan olemassaoloon.

=

Ylevä kokemus,

mikä osittain voi herättää vastustusta.

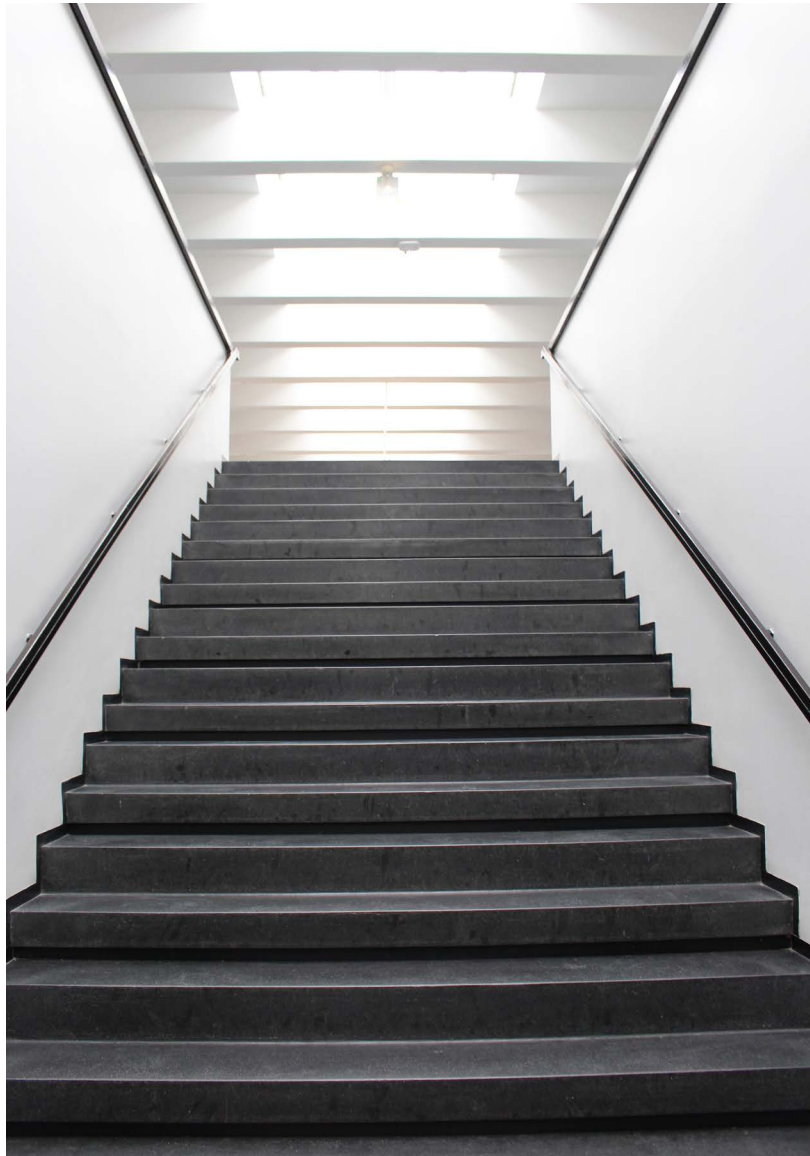
Ja osittain yllättää onnistuneen ylevän estetiikan tavoin.

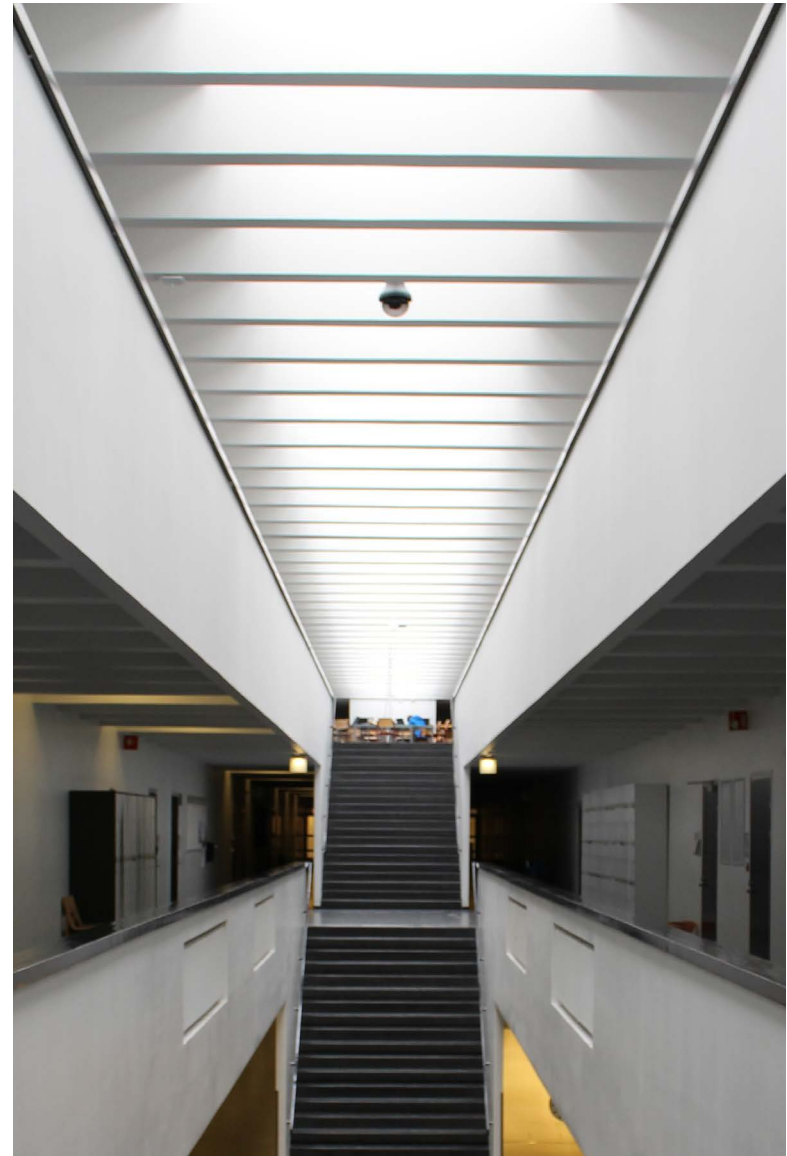
Kuva 4

Kuva 5

Kuva 6

Kuva 7

Kuva 8

8.2 Sosiaalinen kokemus

Mikä sosiaalinen ryhmä?

Sosiaalinen kokemusviite on hyvin sulautuva ja neutraali.

Ympäristö mahdollistaa sosiaaliset tilanteet, muttei se nosta esille erityisiä sosiaalisen ryhmän tunnusmerkkejä tai korosta yhteenkuuluvuutta.

Ympäristöstä välittyvä kuva sosiaalisesta ryhmästä on täten perinteinen ja erottumaton.

=

Kaunis kokemus,

jonka viesti tunnusomaisesta sosiaalisesta ryhmästä on huomaamaton.

Kuva 9

Kuva 10

Kuva 11

Kuva 12

8.3 Kulttuurinen kokemus

Ympäristö viestii perinteisestä koululaitosmaisesta kulttuurista. Ympäristö viestii suorituskeskeisestä kulttuurista, mikä on rakennettu toiminnallisille ehdoille.

Tarkempaa kuvaa toiminnasta ja opiskelukulttuurista viestivät aulan julisteet, jotka ovat tavanomaiset.

Kulttuurinen kokemus ei yllätä tai haasta. Näin se ei muodosta mieleenpainuvaa käsitystä instituution kulttuurista.

=

Kaunis kokemus,
jonka viesti kulttuurista on perinteinen ja hieman laitosmainen.

Kuva 13

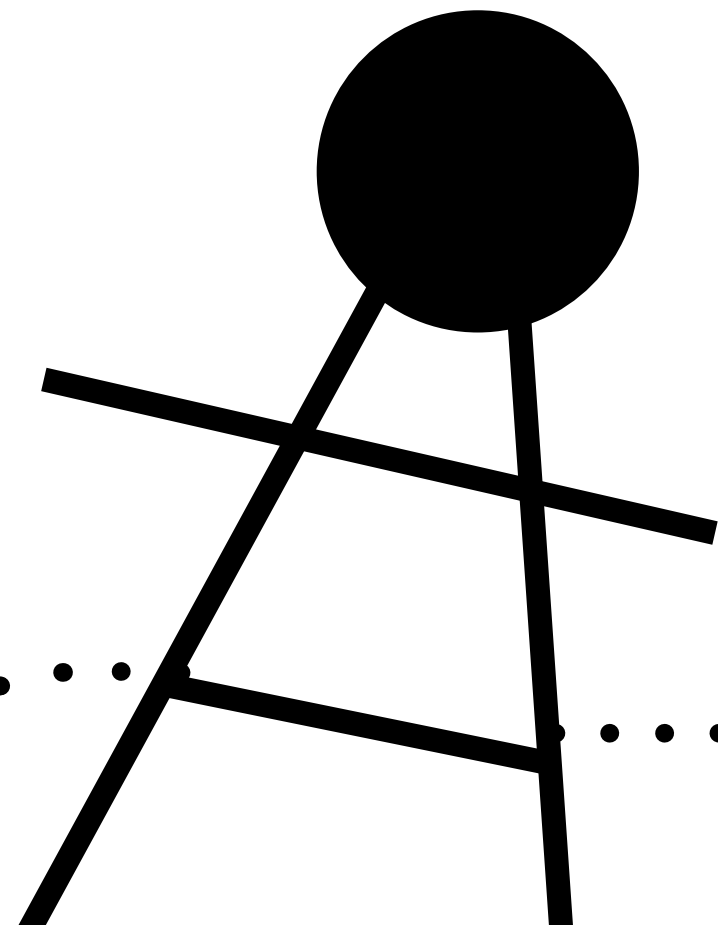
8.4 Kokemus ja arvot - yhteenveto

Yhteenvetona kokoon ympäristön viestimän kuvan ja kokemuksen yhdessä instituution oman arvomaailman kanssa.

Yleisesti kyseinen instituutio tuottaa siis tulevaisuuden tekijöitä, joiden osaamistarpeisiin kuuluvat ammatillisen pätevyyden lisäksi kestävät ja eettiset arvot, käsitys minuudesta ja kyvykkyydestä sekä yhteisölliset periaatteet. Savonia-ammattikorkeakoulussa Opistotien kampuksella profiloidutaan poikkialaiseen ja innovatiiviseen toimintaan, mikä korostaa edelleen yhteisöllisyyden ja kestäväen kehityksen mukaisia periaatteita. Kampuksella opsikelevat muotoilun ja tekniikan alan opiskelijoita, jotka kehittävät, luovat, tuovat uutta ja keksivät uusia ratkaisuja nyt sekä tulevaisuuden haasteisiin ja tarpeisiin.

Ympäristö tarjoaa pääsääntöisesti kauniita kokemuksia, jotka eivät havahduta, vaan kokemukset esiintyvät juurtuneina, tavanomaisina ja perinteisinä. Ympäristö ei kieli tai tunnista poikkeavaa kulttuuria tai erottuvaa sosiaalista ryhmää, johon yksilö tuntisi kuuluvansa. Psykologisesti se ohjaa suorituskeskeisyyteen ja suoraviivaiseen toimintaan. Ympäristö ei itsessään haasta luomaan tai uudistumaan, sillä kulttuuri ei näyttyäy avoimena eikä spontaanina. Ympäristön kielimä kuva ja kokemus ovat ristiriidassa suhteessa instituution ajamiin arvioihin ja toimintamalleihin.

**Oppilaitosympäristö on paikka, jossa:
opiskelija rakentaa elämäntarinaansa,
kasvaa yksilönä sekä ammatillisesti,
muodostaa maailmankuvaansa ja hahmottaa omaa
paikkaansa nyt sekä tulevaisuuden
tekijänä.**

**Savonia-AMK,
Opistotien kampus:**

**OIS - Open Innovation Space
Poikkialaisuus
Verkostoituminen
Yhteistyö
Yhteisöllisyys
Kestävä kehitys
Minuus ja kyvykkyys
Eettinen toiminta
Vastuullisuus
Ammatillinen kehittyminen**

**Savonia-ammattikorkeakoulu,
Opistotien kampus**

*Arvo- ja
toimintaperiaatteet*

Ympäristöestetiikka

*Kokemus
Ympäristö
Arkkitehtuuri*

**Estetiikkastrategian
esittely**

**Kokemusesteettinen arviointi
estetiikkastrategian mukaan**

*Savonia-ammattikorkeakoulun
Opistotien kampuksesta*

**Estetiikkastrategia
tilasuunnittelun
työvälineenä**

*Ratkaisu ja ehdotus
Savonia-ammattikorkeakoulun
kampusympäristöön*

9. Ratkaisu

Seuraavaksi esitän ratkaisuna suuntaviivat, joita ympäristössä tulisi ensijaisesti huomioida. Strategian mukaisesti se antaa käsitteen siitä, millaista kokemuksellisuutta tilassa tulisi jalostaa suhteessa oppilaitoksen arvoihin, toimintaperiaatteisiin ja kohderyhmään. Ratkaisua voi käytännössä lähestyä usealta eri kannalta. Esitän myös oman ehdotukseni, joka konkretisoi estetiikkastrategian soveltamista ja hyödyntämistä.

Estetiikkastrategiaa mukaillen esitän rinnakkain tämän hetken tilanteen ja toivotun muutoksen. Toivottu muutos on esitetty psykologiseen, sosiaaliseen ja kulttuuriseen kokemukseen viitaten. Ratkaisussa asiaa selvennetään yleisellä tasolla, jossa fysiologinen kokemus on jätetty pois, sillä itse rakennus pysyy samana. Jos ratkaisua vie eteen päin konkreettisiin ja yksityiskohtaisiin tilakokonaisuuksiin fysiologisen näkökulman voi ottaa uudelleen esille arvioidessa muun muassa kalusteiden tuntua tai muita elementtejä, jotka ovat arvioitavissa suoraan aistikokemuksen perusteella.

9.1 Psykologinen kokemus

Tämän hetkinen tilanne

Psykologinen kokemus

Psykologinen kokemus ympäristöstä on suurimmalle yleisölle odotuksien mukainen.

Se kielii vahvasti perinteisestä opiskelumallista, mikä ajaa vastaanottajan toimimaan suoraviivaisesti ja odotetusti. Tämän takia kokemus on enemmän kaunis kuin ylevä.

Kuitenkaan ympäristö ei täysin tue kauniin tunnusmerkkejä, sillä se ei takaa psykologista mukavaa ja viihtyvää kokemusta.

=

Kaunis kokemus,
mikä on tunnistettava, mutta virikkeetön.

Psykologinen kokemus

Ympäristö ei täysin tue kauniin kokemuksen tunnusmerkkejä.

Joltain osin ympäristö näyttäytyy hieman kaaosmaisena. Niinpä se saa osakseen myös ylevän tunnusmerkkejä. Tämän takia ympäristö voi herättää osassa vastaanottajissa psykologista vastustusta ja epämukavuutta.

Rakennustaiteellinen ylevyys: Arkkitehtonisessa kokonaisuudessa pääportaikolta löytyy onnistuneesti ylevän kokemuksen tunnuspiirteitä, olemuksen arkkitehtuuria. Tämä onnistuu alitajuisesti kääntämään tarkkailua hetkeen tai omaan olemassaoloon.

=

Ylevä kokemus,
mikä osittain voi herättää vastustusta. Ja osittain yllättää onnistuneen ylevän estetiikan tavoin.

Psykologinen kokemus

Jotta kaunis kokemus toteutuisi, ympäristöön olisi saatava viihtyisiä ja virikkeellisiä elementtejä. Näin ne rikkovat ja lieventävät laitosmaista kokemusta, mikä ahdistaa elämää ahtaalle. Ympäristökokemusta tulisi jalostaa inhimillisemmäksi.

Lähtökohtana ei ole rakentaa ympäristöön suoranaisesti yksilöllistä kotielämystä, vaan pyrkiä rakentamaan kyseisen yhteisön kotia. Näin se edistää ja tukee organisaation hyvinvointia sekä yksilöiden oppimista.

=

Kaunis kokemus,
joka on virikkeellinen ja viihtyisä ja lisää inhimillisyyttä sekä elämää.

Psykologinen kokemus

Lisätään kauniin estetiikan mukaan paikoin ja harkitusti myös ylevyyttä.

Ylevän kokemuksen kautta sidos yksilön ja ympäristön välillä muodostuvat vahvemiksi. Kun odottamaton tai herättävä elementti pääsee yksilön alitajuiseen sulatteluun, suhde on jo muodostunut. Onnistuessaan tämä myös rikkoo juurtuneita ajatus- ja toimintamalleja. Tällä tavoin pyrkimyksenä on edistää innovatiivista ja luovaa ympäristöä ja tukea Savonian OIS-ajattelua.

Rakennustaiteellinen raami:

Siellä missä ilmenee olemuksen arkkitehtuuria, on pidettävä huoli, ettei se tule häirityksi esimerkiksi rikkomalla symmetriaa tai lisäämällä ylimääräisiä elementtejä.

=

Ylevä kokemus,
joka puolustaa olemuksen arkkitehtuuria ja muodostaa vahvemman siteen ympäristön ja yksilön välille.

9.2 Sosiaalinen kokemus

Tämän hetkinen tilanne

Sosiaalinen kokemus

*Mikä sosiaalinen
ryhmä?*

*Sosiaalinen kokemusviite on hyvin
sulautuva ja neutraali.*

*Ympäristö mahdollistaa sosiaaliset
tilanteet, muttei se nosta esille erityisiä
sosiaalisen ryhmän tunnusmerkkejä tai
korosta yhteenkuuluvuutta.
Ympäristöstä välittyvä kuva sosiaalisesta
ryhmästä on täten perinteinen ja
erottumaton.*

=

Kaunis kokemus,
*jonka viesti tunnusomaisesta
sosiaalisesta ryhmästä on huomaamaton.*

Toivottu muutos

Sosiaalinen kokemus

Raikas ja tunnistettava sosiaalinen ryhmä

*Sosiaaliseen kokemusviitteeseen olisi lisättävä ylevää estetiikkaa.
Tämä tarkoittaa, että ympäristöstä syntyisi kokemus laitoksessa opiskelevasta
sosiaalisesta ryhmästä.
Kokemuksen sosiaalinen sidos tulisi viestiä uniikista ja nuorekkaasta ryhmästä.*

*Sosiaalisen ryhmän tunnusmerkeiksi voisi välittyä muun muassa:
rohkeus, luovuus, innovatiivisuus, avoimuus, edistyksellisyys ja poikkialaisuus.*

*Näin ympäristön kautta voidaan vaikuttaa tunteeseen yhteenkuuluvuudesta
sekä vahvistaa minäkuvaa ja arvostusta niin itseä kuin koululaitosta kohtaan.*

*Yleisesti pyrkimyksenä on muodostaa kokemus erottuvasta sosiaalisesta
ryhmästä, mikä tarttuu niin vierailijoihin kuin yhteisössä eläviin.*

=

Ylevä kokemus,
*joka on hallitseva ja erottuva.
Vahvistaa yhteenkuuluvuuden tunnetta.*

9.3 Kulttuurinen kokemus

Tämän hetkinen tilanne

Kulttuurinen kokemus

*Ympäristö viestii perinteisestä
koululaitosmaisesta kulttuurista.
Ympäristö viestii suorituskeskeisestä
kulttuurista, mikä on rakennettu
toiminnallisille ehdoille.*

*Tarkempaa kuvaa toiminnasta ja
opiskelukulttuurista viestivät aulan
julisteet, jotka ovat tavanomaiset.*

*Kulttuurinen kokemus ei yllätä tai haasta.
Näin se ei muodosta mieleenpainuvaa
käsitystä instituution kulttuurista.*

=

Kaunis kokemus,
*jonka viesti kulttuurista on perinteinen ja
hieman laitosmainen.*

Toivottu muutos

Kulttuurinen kokemus

*Tässä ympäristössä kulttuurisen viitekehyksen voi
nähdä hyvin linkittyneenä
sosiaaliseen.*

*Ympäristökokemuksen tulisi herättää kuva
avoimesta ja sponttaanista kulttuurista.*

*Perinteitä tulee arvostaa, mutta ympäristön kulttuurisen
viitekehyksen tulee myös viestiä ja rohkaista vastustamaan ja
luomaan.*

*Ympäristökokemuksena kulttuurin olisi ensisijaisesti
viestittävä nuoresta eliksiiristä.*

*Ympäristö voi edistää opiskelukulttuuria,
Savonian mukaisella OIS -ajattelulla.*

=

Ylevä kokemus,
jonka viesti kulttuurista on houkutteleva ja avoin

10. Ehdotus

Ehdotuksellani pyrin täyttämään muutostarpeita kokemuses-tetiikan strategian mukaisesti sekä vastata ympäristöesteeti- siin vaatimukseen yleensä. Esitän suuntaviivat, kuinka tilakoko- naisuutta tulisi ensisijassa lähestyä. Painotan, ettei kyseessä ole yksi ja ainoa ratkaisu, vaan tämä on yksi näkökulma, kuin- ka kampusympäristön tilasuunnittelua voi lähestyä. Kultainen idea näkökulman taustalla on luoda tarkoituksenmukainen, kestäviin arvoihin ja onnistuneeseen ympäristökokemukseen perustuva oppilaitoksen tilakokonaisuus.

10.1 Arkkitehtoninen kokonaisuus

Esitän, että aluksi ennen kuin konkreettisia tilaratkaisuja to- teutetaan, arkkitehtoninen tila täytyy olla arvioinnin alla, jotta muut ratkaisut eivät estä olemuksen arkkitehtuurin toteutu- mista. Olemuksen arkkitehtuuri tarjoaa siis ylevää estetiikkaa, mikä alitajuisesti kiinnittää huomiotamme omaan olemassa oloomme. Tässä nostan esille portaikon, minkä olemus muo- dostuu sen symmetriasta ja värikontrastista. Ehdotan, että kalusteryhmät tai muut elementit poistetaan jos ne eivät ole arkkitehtonisen kokonaisuuden kanssa hyvin harkittuja. Näin varmistetaan kokemuksen toteutuminen ja kunnioitetaan ra- kennustaiteellista kieltä. Arkkitehtuurin olemusta voi kuitenkin korostaa muun muassa varmistamalla akustiikkataso kyseises- sä tilassa.

10.2 Siivu sitoutumisen ympäristöestetiikkaa

Lähestyn sosiaalisia, kulttuurisia ja psykologisia kokemusviit- teitä yhden mallin ratkaisulla, mikä toistuu useammassa sii- vissä ja kerroksissa. Ratkaisullani sivuan sitoutumisen ympä- ristöestetiikkaa siten, että jo itse tilan suunnitteluprosessissa opiskelijat pääsevät vaikuttamaan loppukokonaisuuteen. Näin sitoutumisen ympäristöestetiikan tavoin tarkoituksena on edistää vastavuoroista toimintaa yhteishyödyllisten pää- määrien hyväksi. Lisäksi tila edustaa suoraan opiskelijoita itseään, vahvistaa kokemusta omaleimaisesta kulttuurista ja perustuu instituution yhteisölliseen elämään.

Jotta ympäristö viestisi ja tukisi opiskelijoiden elämismaa- ilmaa ja lisäisi viihtyisyyttä, painotan, että tilasuunnittelun tulee rakentua kohderyhmän sisältä päin. Tämä tarkoittaa, että tilasuunnittelijalla tulee olla näkemys eri alojen profi- loituneista opiskelumalleista ja opiskelijoiden arvoista ja toiveista. Näin tilaratkaisuilla aikaan saamat kokemukset kulminoituvat inhimillisinä ja houkuttelevat sekä saavuttavat opiskelijoiden huomion. Keskittyminen tilakokonaisuuden sisältöön on oleellisempaa kuin tyyllillinen jäljittely.

Kuva 4
Olemuksen arkkitehtuuria häiritsevät elementit on poistettava.

10.3 Tyhjä tila -konsepti

Oppilaitoksen yleisissä tiloissa, kuten käytävillä, on tehtävä tarvetutkimus siitä, paljonko perinteiseen opiskeluun tarkoitettuja ratkaisuja tilaan todellisuudessa tarvitaan, kuten neuvottelutiloja tai työpisteitä. Tämän jälkeen jäljelle jäävä tila jätetään tyhjäksi.

1. Tyhjään tilaan luodaan mahdollisuus kirjoittaa esimerkiksi paperille tai taululle. Tämä toistuu eri siivissä ja oppilaitoksen kerroksissa, joista tilaa löytyy. Opiskelijoita haastetaan kysymyksiin kirjoittamaan asioita, jotka valaisevat heidän arvojaan ja identiteettiään. Lisäksi heitä ohjataan ajattelemaan juuri kyseistä tilaa sekä heidän tarpeitaan ja toiveitaan tilaa kohtaan.

2. Tämän jälkeen tilasuunnittelijan rooliksi jää kerätä tieto ja alkaa arvioimaan tilan käyttöä suhteessa esitettyihin toiveisiin ja tarpeisiin. Tarkoituksena on luoda kokonaiskuva ja muodostaa näkemys arvoista myös vastauksien taustalta. Tämän pohjalta tulee yhdistää näkemys opiskelijoiden toiveista suhteessa ympäristöestetiikan vaatimukseen ja Savonian opistotien kampuksen omiin toiminta- ja osaamisperiaatteisiin.

3. Tilasuunnittelijan roolina on soveltaa tätä tietoa, valikoida ja jalostaa ideoita harkintakykyinä mukaisesti. Tilasuunnittelija käyttää valtaansa lopullisissa uuteen tilaratkaisuun johtavissa päätöksissä.

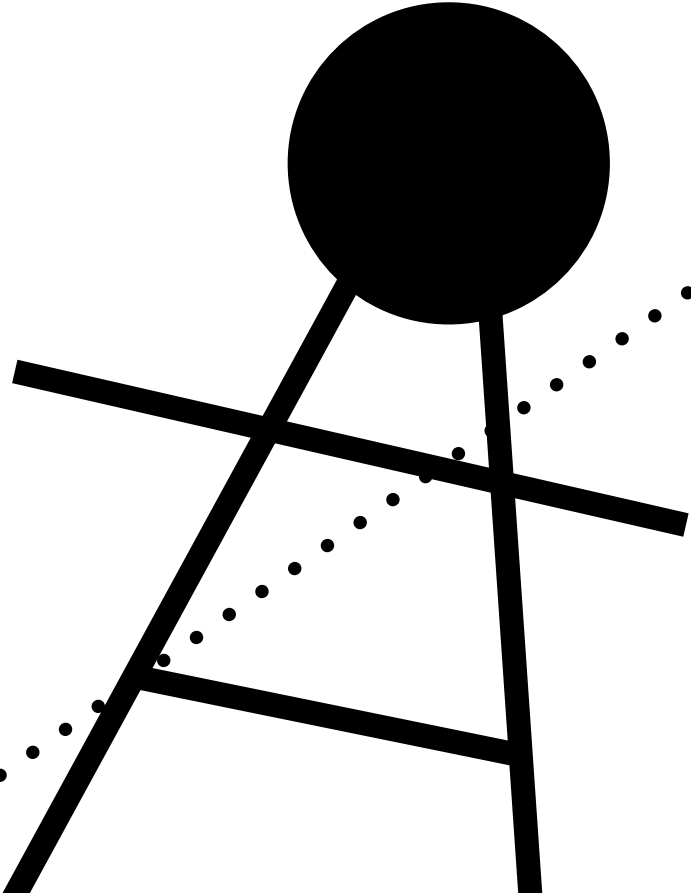
Tarkoituksena on, että tilakokemus viestii Savonian tunnusomaisesta kulttuurista. Näin se saavuttaa kohderyhmänsä. Suunnittelu alkaa inhimillisistä periaatteista ja tähtää sitovaan ympäristökokonaisuuteen.

Yleisiin tiloihin voi muodostua myös hyvin toisistaan poikkeavia ratkaisuja. Tämä johtuu siitä, että muotoilualan opiskelijat näyttävät toimivan pääsääntöisesti eri osassa koulurakennusta kuin tekniikan alan opiskelijat. Ympäristökokemus, joka saavuttaa muotoilualan opiskelijat, ei välttämättä vaikuta samalla tavoin tekniikan alan opiskelijoihin. Tarkoituksena ei ole erotella alakohtaisia ominaispiirteitä, vaan näin eri aloihin profiloituneet elämämaailmat tulevat toisilleen tutuiksi ja herättävät mielenkiintoa. Tilaratkaisusta riippuen erilaiset ympäristökokemukset voivat auttaa konkretisoimaan koulutusalojen eroavaisuuksia ja nostavat arvostusta toisten alojen opiskelijoita kohtaan.

Jotta tilakokemukset saavuttaisivat halutun lopputuloksen, suunnitteluprosessin työkaluna tulisi käyttää estetiikkastrategiaa. Estetiikkastrategian voi muodostaa aina uudestaan tilakohtaisesti ja myös yksityiskohtaisimmissa ratkaisuisissa.

Jos opiskelijoiden toiveina esiintyy selkeästi työskentelyyn painottuneet ratkaisut, tilasuunnittelussa saa silti olla rohkea. Virikkeitä ja elementtejä saa tuoda koulukulttuurin ulkopuolelta. Näin rikotaan kaavamaisuutta ja juurtuneisuutta sekä myötäillään Savonian Open Innovation Space -ajattelua. Luodaan avointa, spontaania ja uniikkia ympäristöä. Lopullinen tilakokonaisuus voi esittäytyä rakenteellisesti vaatimattomanakin, kunhan sen sisällölliset elementit ja niistä välittyvä kokemus ovat tarkoituksenmukaisia.

TYHJÄ TILA ?
What's up?
OIS-ko mitä mielessä?

Opiskeluympäristön suunnittelua painostavat muutoshaasteet. Tämä tarkoittaa, että oppilaitos on organisaationa ajallisesti herkkä ja dynaaminen. Opiskelijat ja heidän elämisaailmansa muuttuvat alati. Tilan olisi mahdollistettava tämä dynaamisuus ja avoimuus. Tila saa olla avoin. Ympäristöön muodostuva ajallinen kerrostuma on taas suotavaa. Jos kerroksellisuus ei sovi tilaratkaisuihin itsessään, siihen voi hyödyntää yhteisötaidetta.

10.4 Yhteisötaiteen potentiaali

Yhteisötaide on taiteen muoto, jonka tekoprosessiin vastaanottajat osallistuvat. Teoksen vastaanottajat muodostavat näin joko henkisen tai fyysisen kontaktin teoksen kanssa. Yksinkertaisena esimerkkinä se voi olla taulu, johon kaikki valittuun ryhmään tai yhteisöön kuuluvat saavat maalata. Se voi olla myös kolmiulotteinen tai muu poikkitaiteellinen ratkaisu. Tällä tavoin yhteisötaide luo huomionarvoisia mahdollisuuksia korostaa yhteisöllisyyttä, tiettyä sosiaalista ryhmää, nostaa kulttuuria ja omaleimaisuutta sekä herättää mielenkiintoa ja lisätä hyvinvointia. Mielestäni yhteisötaiteella on paljon potentiaalia vaikuttaa onnistuneeseen ympäristökokemukseen – ja se tukee selvästi hyvän ympäristöestetiikan periaatteita. Yhteisötaide voi olla teos, mikä elää. Näin siihen voi sitoa myös ajallista kerrostuneisuutta.

Yhteisötaidetta voi toteuttaa monissa eri muodoissa ja sitä voi soveltaa Savonian Opistotien kampuksella niin yleisiin käytävätiloihin kuin aulatilaan. Eritoten pääaulassa, ruokalan läheisyydessä, yhteisötaideteos voisi toimia kokoyhteisöä sitovana teoksena. Pääaula on tila, jossa suurin osa yhteisöön kuuluvista käy. Lisäksi pääaula on paikka, mikä toivottaa vierailijat tervetulleiksi. Täten pääaula toimii useasti ensikosketuksena Opistotien kampukselle ja on siksi erityisen huomionarvoinen tila.

Heidän villiksi esimerkiksi, että yhteisötaideteos voisi muodostua esimerkiksi ostoskuiteista. Jokainen saa heittää kuittinsa tiettyyn paikkaan tai kiinnittää ne niille osoitettuun tauluun näkyvästi ja hallitusti. Ostoskuitit viestivät ajasta, paikasta sekä kulutustottumuksista. Muutakin materiaalia sekaan saisi ehkä heittää. Ajansaatossa teos muodostaisi mielenkiintoisen kokonaisuuden, josta saa inhimillisen otteen menneeseen ja tähän päivään. Sieltä voisi löytyä myös terveisiä, tuntemuksia ja tahroja. Teos eläisi koko ajan ja sieltä saisi kaiveltua jotain hauskaa ja ehkä intiimiä.

Tämä idea yhteisötaideteoksesta on hyvin raaka. Se on idea, joka tulvi ensimmäisenä mieleeni. Tarkoitukseni on esittää konkreettinen ratkaisu, mikä voisi olla yhteisöä sitovaa, mielenkiintoista ja perustua ajalliseen kerroksellisuuteen.

Idea sinänsä voisi toimia Opistotien kampuksen pääaulassa. Teos yllättäisi vierailijat tarjoamalla alitajuisen ylevän kokemuksen ja samalla se mahdollistaa kontaktin kyseiseen sosiaaliseen ryhmään. Pääaulaan sijoittuva teos voi olla paljon muutakin. Lähtökohdaksi voi esimerkiksi miettiä, kuinka se korostaisi nimenomaan instituutioon kulminoituneita arvoja ja koulutussisältöjä. Tällöin teoksen kokija saisi ensimmäiset signaalinsa siitä, mitä oppilaitoksessa tehdään tai ajatellaan.

Kuitenkin, jos yhteisötaidetta toteutetaan missä muodossa tahansa, on teos itse ja sen ympäristö suunniteltava huolella. On pidettävä huoli, että teos tosiasiallisesti toimii ja tavoittaa niin vierailijat kuin oppilaitoksen oman yhteisön. Yhteisön tavoittamiseen voi olla useita keinoja. Yhteisötaideteoksen suunnittelussa ja sen arvioinnissa toimii aikaisemmin esille nostamani estetiikkastrategia.

11. Yhteisötaiteen avulla identiteetin rakentajaksi

Vapaa kertomus kohdalleni osuneesta ja mieleeni painuneesta ympäristökokemuksesta;

”Tein viime syksynä, 2014, tutkimusta nuorten kulutustottumuksista yhdessä ystäväni Ella Cadee:n kanssa. Haahuilimme Kööpenhaminassa, alueella Norrebro. Törmäsimme tusinaan lukioikäisiä nuoria, jotka vetivät röökiä kadulla. Rakennus nuorten takana näytti konservatiivin silmin rajulta, räiskyvältä ja tautiselta. Julkisivua värittivät tekstit ja graffitit kuten teollisuuspiiput ja insuliiniruiskeet - kantaan otta-vaan tyyliin, kuten asiaan kuului. Jututimme nuoria tovin. Kysyimme mikä rakennus tämä oli. Emmepä olisi uskoneet, että kyseessä oli lukio. Mielenkiinnon ja ennakkoluulojemme saattamana kävelimme rautaisesta portista sisäpihalle. Sisäpihalta sisälle rakennukseen.

Graffiteja, tussipiirustuksia ja kirjoituksia – sisätilojen jokaisessa pinnassa. Lattioissa, listoissa, portaissa, kaiteissa, tuolissa, sohvilla, pianossa, kalusteiden jaloissa, katossa, valokatkaisimissa, putkissa, ... Tilan kieli oli villiä ja brutaalia. Kokemus oli hallitseva ja kaaosmainen. Samaan aikaan se sai aikaan erikoista mielihyvää ja ikuistuneen kuvan verkkokalvolleni. Olimme ystäväni kanssa yhtä hämmentyneitä kuin vaikuttuneitakin.

Kuljimme rappukäytävässä, piipahdimme parissa eri kerroksessa sekä ruokalassa. Portaikko oli kuin asuinkerrosta-losta. Kerroksissa toiselle kädelle jäivät luokahuoneet ja toiselle istuinryhmät. Opiskelijoita istuskeli kokoontuneina siellä täällä. Osa selvästi työskenteli. Verrattuna ympäristöön opiskelijat vaikuttivat hillityiltä ja motivoituneilta.

Luokkahuoneista emme löytäneet juuri ketään, emme edes opettajia. Vastaus tähän selvisi pian kun muuan nuori mies tuumi heillä olevan vapaa päivä. Hymähdin itselleni, etten olisi vapaapäivääni koulussa viettänyt – varsinkaan lukioai-kanani.

Ystäväni Ella kysyi eräiltä opiskelijoilta, että millainen lukio tämä oikein on. Vastaus oli valaiseva ja yksinkertainen; Paras!”

Kuva 14 Rappukäytävä

Olimme ystäväni kanssa kokemuksestamme haltioituneita. Koulu oli Det Frie Gymnasium, jossa hallitsee täydellinen vapaus ja tasa-arvo kaikkien yhteisöön kuuluvien kesken.

Lukion Det Frie Gymnasium ympäristöidentiteettiä ei sinänsä ole tavoiteltavaa soveltaa Savonian Opistotien kampukseen. Sen sijaan tavoiteltavaa on luoda oppilaitosympäristö sellaiseksi, mikä on juuri Savonian kulttuurin, toiminnan ja opiskelijoidensa näköinen. Det Frie Gymnasium on onnistunut tässä mainiosti. Ympäristön kautta muodostui välitön kuva kyseisestä yhteisöstä ja heidän kulttuuristaan. Koska ympäristökokemus oli korostuneen ylevä, se sai aikaan – minussa, vierailijassa - välittömän sitteen ja ihannon kyseistä instituutiota kohtaan. Korostunut ylevyys ympäristössä on ilmeinen ja osuva kapinallisten, luovien ja itseään etsivien nuorten keskuudessa. Siinä samassa kuin aloin oivaltaa ympäristön merkitystä kyseiselle sosiaaliselle ryhmälle, ymmärsin oman näkemykseni tilasuunnittelijana olevan suppea.

Det Frie Gymnasium:ssa ympäristöestetiikka on sitovaa. Det Frie Gymnasium:n kohdalla se tarkoittaa niin toimintakulttuuria kuin fyysistä ympäristöä. Itse koulurakennus on vaatimaton, vanhanaikainen ja paikoin ahdas. Ympäristön luoma kokemus on kuitenkin onnistunut. Kerroksissa, joissa luokkahuoneet sijaitsevat, ovat ahtaita. Vain kulkuväylällä on vapaata liikkumatilaa. Ahdistuneisuuden on rikkonut yhteisötaide. Yhteisötaidetta Det Frie Gymnasium:ssa on siis lupa piirtää, kirjoittaa ja maalata

minne vain. Ajatus on sinänsä kiehtova; kaaosmainen ja sotkuinen yhteisötaiteen muoto on rikkonut fyysisesti ahdistavan tilan.

Ympäristökokemuksena Det Frie Gymnasium kyseenalaisi omaa ammattietikkaani. Samoihin aikoihin osallistuin koulussa *KEA Copenhagen School of Design & Technology* Kristine Harper:n luennoille kokemusestetiikasta. Vasta tämän jälkeen, Kristinen esitellessä estetiikkastrategian, ymmärsin tietoisesti eritellä mistä ja miksi minulle tämä voimakas ympäristökokemus rakentui. Ja eritoten miksi juuri kyseinen ympäristö on erinomainen juuri kyseisille nuorille. Opiskelijoiden olemuksesta hehkui, että he olivat kuin kotonaan.

12. Arviointi ja kritiikki

Koska opinnäytetyöni aihe käsittää syviä oletuksia tiedostamattomista kokemisen tasoista, sen käsitteellistäminen ja muodostaminen tekstiksi, on ollut ehdottomasti haastavin asia prosessini aikana. Tästä vaikeudesta johtuen ymmärrän sisällön tuntuvan toisinaan hämmentävältä. Osaltaan tähän on johtanut laajan aiheen tiivistäminen, mistä yhä löytyisi mainittavan arvoista asiaa, mitkä yhä perustelisivat ja auttaisivat hahmottamaan kokonaiskuvaa ymmärrettävämmin.

Joka tapauksessa näen, että yleisesti kokemusestetiikalla ja sen soveltamisessa käytännössä on paljon arvoa. Toisaalta sen perusteellinen hyödyntäminen voi olla haastavaa perinteisessä työelämässä, jossa tutkimukseen sijoitetut resurssit voivat olla vähäiset. Jos aiheesta on kuitenkin perustietämys ja kuva, auttaa se jo laajentamaan ammatillista näkemystä tilasuunnittelijana sekä ohjaamaan suunnittelua tarvittaville kulmakiville. Mielestäni nämä ympäristöesteettiset vaatimukset suhteessa tilasuunnitteluun korostuvat erityisesti siinä tilanteessa, jossa ihmisten toimintaa sijoitetaan keskitetysti suuriin laitoksiin tai toimistorakennuksiin, missä toimii useita organisaatioita ja yrityksiä samassa suuressa julkisessa tilassa.

Estetiikkastrategian hyödyntäminen Savonian Opistotienkampuksella avautui, mutta sen konkretisoiminen voi olla haastavaa. Jotta suunnitteluun ja sen lopulliseen arviointiin voisi tarttua, edellyttää se pohjatyötä ja yhä prosessin eteen viemistä. Koska nyt tutkimukseni liikkuu yleisellä abstraktitasolla, on vaarana että estetiikkastrategian

yhteenveto voi tulla jopa väärinymmärretyksi. Lisäksi voi tuntua hämmentävältä, jos kampusympäristöä pyrkii muodostamaan välittömästi konkreettiseksi tilaksi.

Jos hallussa olisi jo tutkimusmateriaalia opiskelijoiden elämismaailmasta ja arvoista, olisi asia jo huomattavasti selkeämpi. Tätä toivottavasti auttaa valaisemaan esimerkiksi toisesta oppilaitoksesta, Det Frie Gymnasium:sta.

Laatimani estetiikkastrategia Savonian Opistotien kampusympäristöstä voi vaikuttaa pitkältä ja vaativalta. Kuva selonteon vaativuudesta voi johtaa ajatuksia harhaan. Vaativuus ei tarkoita, että konkreettisen ratkaisun tulisi rakentua ylijumalallisista ideoista vaan päinvastoin. Inhimilliset ja yksinkertaiset ratkaisut riittävät. Tärkeämpää on hahmottaa yksinkertaisen kokemisen useasti tiedostamattomat tasot.

12.1 Henkilökohtaiset tavoitteet

Asettamani henkilökohtaiset tavoitteet koskien opinnäytetyöni prosessia onnistuivat mainiosti. Prosessini myötä koin saavani lisää immateriaa, jota tulevaisuudessa tulen hyödyntämään suunnittelijana. Nyt osaan hahmottaa paremmin muovaamani ympäristön vaikutuksia ja seurauksia. Osa tästä tiedosta, jota prosessini aikana haalin on paljon myös niinsanottua näkymätöntä työtä, mikä ei lopullisessa kirjallisessa versiossa tule ilmi. Aihe oli pakko rajata, mielestäni tein sen onnistuneesti. Rajaus aiheuttaa kuitenkin epäilyksiä siitä, kuinka lukija, joka ei ole perehtynyt esittelemääni teoriaan sisäistää ja hahmottaa sen.

13. Loppusanat

Alkujaan opinnäytetyöni aiheen valinta perustui henkilökohtaiseen ristiriitaani suunnitella ihmisille ympäristöä, mikä on perustunut omiin näennäisiltä tuntuviin tyylikäsityksiini. Tilan toiminnallisuuden varmistaminen on tilasuunnittelijan elinehto. Kaikki muu vapaus, mitä tämän jälkeen on tullut, tyyllinen hiominen ja naiivi näkemys oikeanlaisesta ympäristöstä, on häirinnyt omaa ammatillista kehittymistäni. Pahimmillaan se on laskenut arvostustani jopa omaa ammattialaani kohtaan.

Sattumien ja opinnäytetyön tutkimustyöni summana löysin kyvyn nähdä ja ymmärtää. Onpa suunnittelemani kohde autioitunut kellari tai julkinen kaupunkitila, ei sillä ole merkitystä. Kunhan tiedän mitä teen. Tiedän tekeväni työtä, jolla on tarkoitus.

Lähteet :

AIRAKSINEN, T. 2006. Etiikan rajoilla: elämä teoksena S. 173 Teoksessa: HAAPALA, A., HONKANEN, M., RANTALA, V. (toim.) Ympäristö arkkitehtuuri estetiikka. Helsinki: Yliopistopaino.

BERLEANT, A. (suom. HONKANEN, M.) 2006. Mitä on ympäristöestetiikka? S. 87-110. Teoksessa: HAAPALA, A., HONKANEN, M., RANTALA, V. (toim.) Ympäristö arkkitehtuuri estetiikka. Helsinki: Yliopistopaino.

BERLEANT, A. 1986. Cultivating and Urban Aesthetic. Diogenes, no 136. S.1-18.

HAAPALA, A. 2006. S. 79-84. Teoksessa: HAAPALA, A., HONKANEN, M., RANTALA, V. (toim.) Ympäristö arkkitehtuuri estetiikka. Helsinki: Yliopistopaino.

HORSNHOJ HARPER, Kristine 2014-09-22. Estetiikan lehtori. [luento]
Kööpenhamina: KEA Copenhagen School of Design and Technology

KYLLÖNEN, M. 2011. Tulevaisuuden koulu ja johtaminen - skenaariot 2020-luvulta, 29-56. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy. Akateeminen väitöskirja. [viitattu: 2015 -4- 24]. Saatavissa: <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/66841/978-951-44-8630-2.pdf>

MARCUSE, H. 1964. One-Dimensional Man - Studies in the Ideology of Advanced Industrial Society. Boston: Beacon Press.

PALLASMAA, J. 2006. Aika, muisti ja hiljaisuus arkkitehtuurikokemuksessa. S. 246-263. Teoksessa: HAAPALA, A., HONKANEN, M., RANTALA, V. (toim.) Ympäristö arkkitehtuuri estetiikka. Helsinki: Yliopistopaino.

SAVONIA. 2015. Tekniikan ala - Opiskelu kampuksilla [verkkosivu]. [Viitattu 2015-02-21.] Saatavissa: <https://portal.savonia.fi/amk/fi/tutustu-savoniaan/opiskelu-koulutusaloilla/tekniikan-ala/opiskelu-kampuksilla>

SAVONIA. 2015. Opiskelu koulutusaloilla [verkkosivu]. [Viitattu 2015-02-21.] Saatavissa: <https://portal.savonia.fi/amk/fi/tutustu-savoniaan/opiskelu-koulutusaloilla>

SAVONIA. 2015. Opiskelu koulutusaloilla - Tekniikan ala [verkkosivu]. [Viitattu 2015-02-21.] Saatavissa: <https://portal.savonia.fi/amk/fi/tutustu-savoniaan/opiskelu-koulutusaloilla/tekniikan-ala>

YLEISRADIO, Oy. 2015-03-9. Tiededokumentti: Mittapuuna ihminen. Suomen televisiokanava: Yle Teema.

Kuvat ja kaavio:

- Kuva 1 MANTSINEN, Anu 2015-03-05. Kuvitus Opistotien kampuksesta [digikuva].
Sijainti: Tekijän henkilökohtaiset tiedostot.
- Kuvat 2-13 MANTSINEN, Anu 2015-03-05. Kuvat Savonia-ammattikorkeakoulun
Opistotien kampuksen sisätiloista [digikuvat]. Sijainti: Tekijän henkilökohtaiset
tiedostot
- Kuva 14 JAQUE, Jane [digikuva] [viitattu: 2015-05-05]
Saatavissa: https://instagram.com/p/k46wbzIS2-/?taken-by=jane_jaque
- Kaavio 1 HORSNHOJ HARPER, Kristine 2014. Jaettu oppimateriaali (ks. Liite 2).
Estetiikkastrategiakaavio. KEA Copenhagen School of Design and Technology.
Suomennos: Mantsinen, Anu.

Liite 1: Muistiinpanot

Henkilökohtaiset muistiinpanot estetiikan luennolta koulussa KEA Copenhagen School of Design and Tehnology, 22-09-2014.
Luennoitsija estetiikan lehtori Kristine Horsnhøj Harper.

①

COMMON MODULE DESIGN 22.1 - common module report...
"Shape the life for us"
material + immaterial
TO ME DESIGN IS ?

COMPANY
SOLUTION ENVIRONMENT
METHOD PROBLEM

without precedent in nature? x

- CARRY meaning (adding value) VS. CREATE meaning (identity + education)
- "Design (concept) is to design (process) a design (solution) to produce a design (product)."
- The expanded concept of design
 - ▷ design evolution (role, meaning & function)

OBJECT 3D use/ meaning	COMMUNICATION 2D = 3D the message	ENVIRONMENT internal & external aesthetics & function	IDENTITY need to signal an identity	SYSTEM CONTEXT
---------------------------------	---	---	---	-------------------

S = collection of internally connected elements which together form a unit.

C = design as a strategic element for the development processes in companies or organizations

THE QUESTION THE STATE THINGS - EXISTING!

CRITICAL DESIGN! The goal is change and process! SCommunication deep meanings of daily products? "If broken we go & buy new one." Can we grow our products? resources!

Design and the thinking behind, is a strategic and leading resource!

Liite 1: Muistiinpanot

(3)

FORM:
The common human aesth. rules
(symmetry & asymmetry
static & dynamic)

MATERIAL:
Sensual
stimuli/
experience

VS

form/shape as sign
as symbol
(the circle as infinity)?
O(∞)?

VS

materials as sign.
status / cultural meanings...
jewellery etc...

"The body is the permanent condition of experience"
"we can only gain access to them (the objects) through
our body"
(energy flowing & physics - mathematics -
historical context)

past//
experience +
ajattelen olen

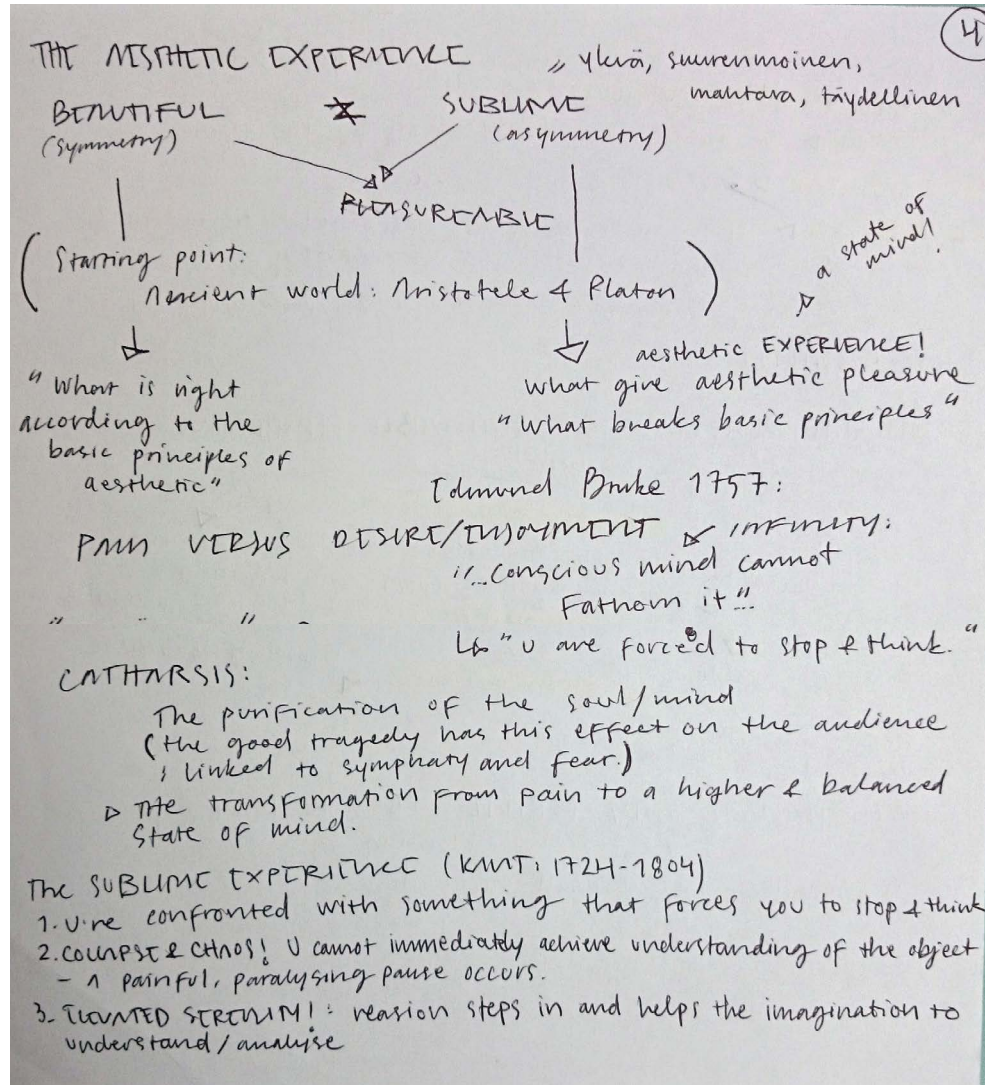
nyt//

more
SPIRITUAL?

PHENOMENOLOGY & DESIGN
... setting the scene for sensory experiences...

SENSE

Liite 1: Muistiinpanot

Liite 1: Muistiinpanot

(2)

VALUE AS EXPERIENCE:
 other aspects of value
 the experience of interaction
 (järkevikistä > vanha, paketointi, kontt > symbolit
 ↳ magical

DESIGNER X USER
 intention needs & perception

EMOTIONAL DESIGN
 psychological term for mental states.

AFFECT: How we: feel, experience & learn, behave, think,
 make decisions, act

Emotionally & sensually appealing to the consumer.
 connection & experience.

The physical object \approx the consumer experience
 (immaterial & subjective)

NEW HUMAN FACTORS:
 holistic approach to human needs.

HIERARCHY OF THE CONSUMER NEEDS:
 FUNCTIONALITY > USABILITY > PLEASURE

1. PHYSIO-PLEASURE sense & touch see hear feel smell taste... body & senses	2. SOCIAL-P. experiencing social community soc. identity! a sense of belonging!	3. PSYCHO-P. with feel. emotional reaction emotions (s. rautaa, Street store)	4. IDEO-P. value creation preferences, moral beliefs, self image. positions & value
---	---	---	--

4 PLEASURES AS A TOOL:

1. PRODUCT ANALYSIS
2. IDENTIFICATION OF THE NEEDS / PRODUCT BENEFIT THAT
 U WANT TO PLAY.
3. RECEIVER - UNDERSTANDING / DESCRIPTION / ANALYSIS

Liite 1: Muistininpanot

"The product / concept only has an effect if it has relevance for the receiver"

Basic hypothesis:

people need experience —

▷ SENSORY EXPERIENCE

Source to:

achieve insights (in hum. cond. needs, feelings, values, beliefs.

Q: WHICH SENSORY EXPERIENCE DO I AIM TO GIVE THE RECEIVER OF MY DESIGN/CONC. — AND WHY?

Liite 2: Estetiikkastrategian kaavio

KEA Copenhagen School of Design and Tehnology, 22-09-2014.

Estetiikan lehtorin Kristine Harper Horsnhoj:n jakama oppimateriaali.

